

Efnisyfirlit

Inngangsorð	3
1. Um ákærvaldið	4
Ákærvaldið	4
Stjórn lögreglurannsóknna	4
Almennar leiðbeiningar ríkissaksóknara, fundir og námskeið með ákærendum....	5
2. Tölulegar upplýsingar	6
Fjöldi mála og afdrif	6
Ákærðir	19
Einstakir brotaflokkar.....	21
Fallið frá saksókn	23
Sektarboð og sektargerðir	23
Tímalengd gæsluvarðhalds	23
Kærðar ákvarðanir lögreglustjóra	24
Kætur samkvæmt 35.gr. lögreglulaga.....	25
3. Áfrýjunarmál	25
4. Dómsmeðferð mála.....	26
Manndráp og líkamsmeiðingar.....	26
Ávana- og fíkniefnabrot	27
Peningaþvætti	28
Kynferðisbrot	28
Sifskaparbrot.....	29
Rán og önnur auðgunarbrot	29
Ólöglegar handtökur	30
Rangar sakargiftir og rangur uppljóstur	30
Brot gegn valdstjórninni	30
Umferðarlagabrot. Umferðarslys.....	30
Skatta-og efnahagsbrot.....	31
Annað	32

5. Erlent samstarf.....	33
Samstarf ríkissaksóknara Norðurlanda.....	33
Samstarf ríkissaksóknara Eystrasaltslandanna.....	33
Evrópuráðið	33
Evrópusambandið	33
Alþjóðasamtök saksóknara.....	33
Samstarfssamningur ríkissaksóknara á Norðurlöndum um yfirtöku saksóknar.....	34
Beiðnir um framsal og réttaraðstoð.....	34
6. Löggjafarmálefni	35
Almenn hegningarlög.....	35
Umferðarlög.....	36
Lög um aðgerðir gegn peningaþvætti	36
Lög um rannsókn sjóslýsa.....	36
Umsagnir um lagafrumvörp.....	37
7. Starfsmenn ríkissaksóknara	45
Framstíðarskipan ákærvalds.....	46
Handhafar ákærvalds	46
Lögreglustjórar sem ákærendur	46
Héraðssaksóknarar	47
Ríkissaksóknari	48

Inngangsorð

Ársskýrsla ríkissaksóknara flytur upplýsingar um starfsemi ákærvaldsins næst liðins árs en sérstaklega um þau verkefni sem embætti ríkissaksóknara hefur með höndum.

Í skýrslunni eru upplýsingar um fjölda mála sem ríkissaksóknari og lögreglustjórar í landinu, 27 talsins að meðtöldum ríkislögreglustjóranum, hafa afgreitt á næst liðnu ári sem ákærendur. Fram koma tölulegar upplýsingar um afdrif mála, t.d. fjölda ákæra eftir brotaflokkum í grófum dráttum, fjölda niðurfelldra mála og fjölda mála sem fallið var frá saksókn í svo eitthvað sé nefnt.

Sérstök umfjöllun er um brotaflokka sem njóta forgangs hjá lögreglu og ákærvaldi, þ.e. manndráp, kynferðisbrot, stórfelldar líkamsárásir og meiriháttar fíkniefnabrot.

Gerð er grein fyrir hve mörgum málum hefur verið áfrýjað til Hæstaréttar Íslands og sérstaklega er getið þeirra mála sem áfrýjað var að frumkvæði ákærvalds.

Þá koma fram upplýsingar um þátttöku ákærvaldsins í alþjóðlegri samvinnu ákæranda.

Loks eru í ársskýrslunni upplýsingar um fjölda starfsfólks hjá ríkissaksóknara.

Að þessu sinni er í ársskýrslunni útdráttur úr erindi ríkissaksóknara fluttu í febrúar 2003 þar sem hann gerði grein fyrir hugmyndum sínum um breytingar á skipan ákærvalds í landinu.

Reykjavík í júlí 2004.

Bogi Nilsson

1. Um ákærvaldið

Ákærvaldið

Ákvæði um ákærvaldið eru í V. kafla laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991. Ríkissaksóknari og lögreglustjórar, 27 talsins, þar með talinn ríkislögreglustjórinn, fara með ákærvaldið í landinu.

Ríkissaksóknari er æðsti handhafi ákærvalds. Hann gefur út almenn fyrirmæli um meðferð ákærvalds og hefur eftirlit með framkvæmd ákærvalds hjá lögreglustjórum. Ríkissaksóknari getur gefið öðrum ákærendum fyrirmæli um einstök mál sem þeim er skylt að hlíta. Hann getur kveðið á um rannsókn máls, mælt fyrir um framkvæmd hennar og fylgst með henni.

Ríkissaksóknari tekur ákvörðun um saksókn og annast sókn alvarlegri sakamála í héraði. Hann tekur ákvörðun um áfrýjun máls og sækir mál fyrir Hæstarétti.

Lögreglustjórar höfða önnur opinber mál en þau sem ríkissaksóknari höfðar. Ríkissaksóknari getur þó tekið ákvörðun um saksókn í sínar hendur hvenær sem hann telur þess þörf. Ákvörðun lögreglustjóra um að falla frá saksókn eða fella niður mál sætir kæru til ríkissaksóknara.

Dómsmálaráðherra hefur eftirlit með framkvæmd ákærvalds í landinu og getur krafðið ríkissaksóknara skýrslu um einstök mál. Dómsmálaráðherra getur hins vegar ekki gefið ríkissaksóknara fyrirmæli um meðferð einstakra mála. Óski dómsmálaráðherra eftir upplýsingum eða skýrslu um einstakt mál sem er til meðferðar hjá lögreglustjóra beinir hann slíkri ósk til ríkissaksóknara.

Telji dómsmálaráðherra að ákvörðun um að fella mál niður sé lögum andstæð eða fjarstæð að öðru leyti getur hann lagt fyrir forseta Íslands að ákvörðunin skuli felld úr gildi. Að fenginni ógildingu ákvörðunar skipar hann sérstakan saksóknara til að fara með málið.

Stjórn lögreglurannsóknna

Af lögum um meðferð opinberra mála verður ráðið að ríkissaksóknari fer með æðsta vald við rannsókn sakamála. Samkvæmt 5. mgr. 77. gr., 2. mgr. 66. gr. og 2. mgr. 77. gr. laga um meðferð opinberra mála getur ríkissaksóknari kveðið á um rannsókn máls, mælt fyrir um framkvæmd rannsóknar og fylgst með henni. Hann tekur jafnframt fullnaðarákvörðun um hvort rannsókn skuli fara fram eða ekki, sbr. 2. mgr. 76. gr. laganna. Þá skal markmið rannsóknar samkvæmt 67. gr. laganna vera að afla allra nauðsynlegra gagna til þess að ákærandi sé fært að ákveða að henni lokinni hvort sækja skuli mann til sakar, svo og að afla gagna til undirbúnings málsmeðferðar.

Ákærendur skulu sjá til þess að rannsókn fari fram í samræmi við lög og reglur, sbr. 1. gr. reglugerðar um stjórn lögreglurannsóknna o.fl. nr. 396/1997. Þeir geta gefið lögreglu fyrirmæli um framkvæmd rannsóknar, enda annast lögregla rannsókn brota í samráði við ákærendur, sbr. 1. mgr. 8. gr. lögreglulaga nr. 90/1996.

Rétt þykir að víkja nokkuð að aðstoð ríkislögreglustjóra við rannsókn lögreglu. Samkvæmt 2. gr. reglugerðar um stjórn lögreglurannsóknna o.fl. skal brot að jafnaði rannsaka í lögregluumdæmi þar sem talið er að það hafi verið framið. Hins vegar

geta lögreglustjórar leitað aðstoðar ríkislögreglustjóra við rannsókn alvarlegri brota. Ríkislögreglustjórinn veitir þessa aðstoð með því annars vegar að styrkja hlutaðeigandi lögreglustjóra með aðstoðarliði, samkvæmt b. lið 2. mgr. 5. gr. lögreglulaga, en hins vegar með því að vinna úr gögnum sem aflað er við rannsókn máls, sbr. e. lið sömu greinar. Samkvæmt 4. mgr. 8. gr. laganna er starfrækt tæknideild við embætti lögreglustjórans í Reykjavík sem sinnir tæknirannsóknnum fyrir öll lögregluumdæmin.

Mikilvægt er að lögreglustjórar geti leitað aðstoðar ríkislögreglustjóra við rannsókn flókinna sakamála. Hins vegar standa lög ekki til þess að ríkislögreglustjóri taki yfir rannsókn mála, heldur starfar aðstoðarlið undir stjórn þess lögreglustjóra sem leitar aðstoðar. Lögreglustjórinn skal eftir sem áður fara með og bera ábyrgð á rannsókn máls.

Almennar leiðbeiningar ríkissaksóknara, fundir og námskeið með ákærendum

Á árinu gaf ríkissaksóknari út almennar leiðbeiningar til lögreglustjóra um niðurfellingu saksóknar, sem tóku gildi 1. júlí 2003 og leystu af hólmi eldri leiðbeiningar nr. 4/2001. Þá ritaði ríkissaksóknari lögreglustjórum allmörg dreifibréf vegna mála sem ofarlega voru á baugi og vörðuðu ákærvaldið.

Árlegur fundur ríkissaksóknara með lögreglustjórum um málefni ákærvaldsins var haldinn í október. Á fundinum hélt Halldór Kristinsson, sýslumaður á Húsavík, erindi um hlutverk sýslumanns sem ákæranda. Ragnheiður Harðardóttir saksóknari fjallaði um gæði saksóknar, í tilefni umræðu á norrænum vettvangi, Símon Sigvaldason, formaður rannsóknarnefndar umferðarslysa og Hólmsteinn Gauti Sigurðsson, lögfræðingur í dómsmálaráðuneytinu fjölluðu um rannsókn umferðarslysa og annarra alvarlegra slysa og Jón H. Snorrason saksóknari um aðstoð sem ríkislögreglustjóri veitir lögreglustjórum við rannsókn mála.

Í mars stóð ríkissaksóknari að námskeiði fyrir löglærða fulltrúa lögreglustjóra í samstarfi við Lögregluskóla ríkisins. Farið var yfir ýmis hagnýt atriði sem varða ákærvaldið og lögreglurannsókn mála, fullnustu refsíðoma og málaskrá ákærvaldsins. Auk þess flutti Andri Árnason hrl. erindi um sjónarmið verjenda í sakamálum, Eiríkur Tómasson lagaprófessor fjallaði um yfirheyrslur og þvingunarráðstafanir og Björg Thorarensen lagaprófessor um mannréttindamálefni.

2. Tölulegar upplýsingar

Fjöldi mála og afdrif

Hér gefur að líta fjölda brota í málum sem afgreidd voru af ákærvaldinu á árinu 2003, greind eftir brotaflokkum. Fyrsta taflan geymir upplýsingar um heildarfjölda afgreiddra brota í málum á landinu öllu. Á eftir fylgja töflur með tölum um afgreidd brot í málum hjá hverju embætti.

Undanskilin eru mál sem afgreidd voru með lögreglustjórásáttum og mál sem vísað var frá eða rannsókn hætt í.

Áréttað er að tölurnar vitna um fjölda brota en í hverju máli geta verið fleiri en eitt brot.

Öll mál

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru- frestun		Ákæru-	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn stjórnskipun ríkisins og ædstu stjórnvöldum	1	100,0	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brot gegn valdstjórninni	63	49,2	31	49,2	2	3,2	1	1,6	29	46,0
Brot á almannafriði og allsherjarreglu	9	66,7	6	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	3	33,3
Brot í opinberu starfi	38	78,9	30	78,9	0,0	0,0	0,0	0,0	8	21,1
Rangur framburður og rangar sakargiftir	31	22,6	7	22,6	0,0	0,0	0,0	0,0	24	77,4
Peningafalst og önnur brot er varða gjaldmiðil	9	33,3	3	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	6	66,7
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	258	37,2	96	37,2	8	3,1	3	1,2	151	58,5
Brot, sem hafa í för með sér almannahættu	19	15,8	3	15,8	0,0	0,0	0,0	0,0	16	84,2
Ýmis brot á hagsmunum almennings	3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3	100,0
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	54	48,1	26	48,1	0,0	0,0	0,0	0,0	28	51,9
Kynferðisbrot	206	54,9	113	54,9	4	1,9	1	0,5	88	42,7
Manndráp og líkamsmeiðingar	589	44,3	261	44,3	3	0,5	17	2,9	308	52,3
Brot gegn frjáltsræði manna	5	40,0	2	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3	60,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	161	57,1	92	57,1	4	2,5	2	1,2	63	39,1
Auðgunarbrot	2540	32,7	831	32,7	336	13,2	97	3,8	1276	50,2
Ýmis brot er varða fjárréttindi			197		11		10		210	
SÉRREFSILÖG										
Skattalög	53	30,2	16	30,2	0,0	0,0	0,0	0,0	37	69,8
Tollalög	36	16,7	6	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	30	83,3
Lög um ávana- og fíkniefni	656	29,4	193	29,4	8	1,2	0,0	0,0	455	69,4
Vopnalög	87	33,3	29	33,3	5	5,7	2	2,3	51	58,6
Veidilög	17	58,8	10	58,8	1	5,9	0,0	0,0	6	35,3
Lög um fiskveiðar	75	2,7	2	2,7	2	2,7	0,0	0,0	71	94,7
Lög um siglingar og útgerð	72	6,9	5	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	67	93,1
Áfengislög	73	56,2	41	56,2	3	4,1	0,0	0,0	29	39,7
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	2249	21,3	478	21,3	17	0,8	3	0,1	1751	77,9
Ölvunarakstur	1011	22,0	222	22,0	2	0,2	0,0	0,0	787	77,8
Önnur sérrefsilög	255	50,2	128	50,2	15	5,9	0,0	0,0	112	43,9
Alls	8998	31,4	2829	31,4	421	4,7	136	1,5	5612	62,4

Ríkissaksóknari

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn valdstjórninni	48		23	47,9	2	4,2		0,0	23	47,9
Brot á almannafríði og allsherjarreglu	5		2	40,0		0,0		0,0	3	60,0
Brot í opinberu starfi	38		30	78,9		0,0		0,0	8	21,1
Rangur framburður og rangar sakargiftir	24		7	29,2		0,0		0,0	17	70,8
Peningafalst og önnur brot er varða gjaldmiðil	6			0,0		0,0		0,0	6	100,0
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	2			0,0	1	50,0		0,0	1	50,0
Brot, sem hafa í för með sér almannahættu	17		1	5,9		0,0		0,0	16	94,1
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	9		8	88,9		0,0		0,0	1	11,1
Kynferðisbrot	204		111	54,4	4	2,0	1	0,5	88	43,1
Manndráp og líkamsmeiðingar	61		6	9,8		0,0		0,0	55	90,2
Brot gegn frjálrsæði manna	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	11		2	18,2		0,0		0,0	9	81,8
Auðgunarbrot	22		5	22,7		0,0		0,0	17	77,3
Ýmis brot er varða fjárréttindi	8		4	50,0		0,0		0,0	4	50,0
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Lög um ávana- og fíkniefni	9		5	55,6		0,0		0,0	4	44,4
Vopnalög	2			0,0		0,0		0,0	2	100,0
Veiðilög	2		2	100,0		0,0		0,0		0,0
Áfengislög	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	17			0,0		0,0		0,0	17	100,0
Ölvunarakstur	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Önnur sérrefsilög	9		1	11,1	2	22,2		0,0	6	66,7
Alls	504		207	41,1	9	1,8	1	0,2	287	56,9

Ríkislögreglustjórinn

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	41		7	17,1		0,0		0,0	34	82,9
Ýmis brot á hagsmunum almennings	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Auðgunarbrot	69		16	23,2		0,0		0,0	53	76,8
Ýmis brot er varða fjárréttindi	31		7	22,6		0,0		0,0	24	77,4
SÉRREFSILÖG										
Skattalög	53		16	30,2		0,0		0,0	37	69,8
Tollalög	6			0,0		0,0		0,0	6	100,0
Lög um fiskveiðar	57			0,0		0,0		0,0	57	100,0
Önnur sérrefsilög	26		1	3,8	1	3,8		0,0	24	92,3
Alls	286		47	16,4	1	0,3	0	0,0	238	83,2

Lögreglustjórinn í Reykjavík

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn stjórnskipun ríkisins og ædstu stjórnvöldum	1	100,0	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brot gegn valdstjórninni	5	60,0	3	60,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2	40,0
Brot á almannafríði og allsherjarreglu	1	100,0	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rangur framburður og rangar sakargiftir	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6	100,0
Peningafalst og önnur brot er varða gjaldmiðil	3	100,0	3	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	145	44,1	64	44,1	0,0	0,0	3	2,1	78	53,8
Brot, sem hafa í för með sér almannahættu	2	100,0	2	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	11	81,8	9	81,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2	18,2
Líkamsmeiðingar	251	57,8	145	57,8	2	0,8	3	1,2	101	40,2
Brot gegn frjálsræði manna	1	100,0	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	58	79,3	46	79,3	0,0	0,0	0,0	0,0	12	20,7
Auðgunarbrot	1600	39,9	638	39,9	128	8,0	63	3,9	771	48,2
Ýmis brot er varða fjárréttindi	210	55,2	116	55,2	7	3,3	7	3,3	80	38,1
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	18	5,6	1	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	17	94,4
Lög um ávana- og fíkniefni	345	33,3	115	33,3	5	1,4	0,0	0,0	225	65,2
Vopnalög	43	30,2	13	30,2	4	9,3	0,0	0,0	26	60,5
Veiðilög	6	66,7	4	66,7	1	16,7	0,0	0,0	1	16,7
Áfengislög	26	88,5	23	88,5	2	7,7	0,0	0,0	1	3,8
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	941	31,0	292	31,0	3	0,3	2	0,2	644	68,4
Ölvunarakstur	456	26,8	122	26,8	0,0	0,0	0,0	0,0	334	73,2
Önnur sérrefsilög	109	67,9	74	67,9	3	2,8	0,0	0,0	32	29,4
Alls	4238	39,5	1673	39,5	155	3,7	78	1,8	2332	55,0

Sýslumaðurinn á Akranesi

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	10	10,0	1	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9	90,0
Líkamsmeiðingar	14	35,7	5	35,7	0,0	0,0	0,0	0,0	9	64,3
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	6	66,7	4	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	2	33,3
Auðgunarbrot	7	28,6	2	28,6	3	42,9	1	14,3	1	14,3
Ýmis brot er varða fjárréttindi	3	66,7	2	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1	33,3
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2	100,0
Lög um ávana- og fíkniefni	5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5	100,0
Lög um siglingar og útgerð	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6	100,0
Áfengislög	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	28	7,1	2	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	26	92,9
Ölvunarakstur	8	25,0	2	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6	75,0
Önnur sérrefsilög	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1	100,0
Alls	91	19,8	18	19,8	3	3,3	1	1,1	69	75,8

Sýslumaðurinn í Búðardal

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
SÉRREFSILÖG										
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1	100,0
Alls	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1	100,0

Sýslumaðurinn í Borgarnesi

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	3	0,0		0,0		0,0		0,0	3	100,0
Líkamsmeiðingar	6	3 50,0		0,0		0,0		0,0	3	50,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	3	0,0		0,0		0,0		0,0	3	100,0
Auðgunarbrot	2	1 50,0		1 50,0		0,0		0,0		0,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	4	0,0		0,0		0,0		0,0	4	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	5	0,0		0,0		0,0		0,0	5	100,0
Vopnalög	6	1 16,7		0,0		0,0		0,0	5	83,3
Veiðilög	4	1 25,0		0,0		0,0		0,0	3	75,0
Lög um fiskveiðar	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Áfengislög	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	74	1 1,4		0,0		0,0		0,0	73	98,6
Ölvunarakstur	23	0,0		0,0		0,0		0,0	23	100,0
Önnur sérrefsilög	7	5 71,4		0,0		0,0		0,0	2	28,6
Alls	139	12 8,6		1 0,7		0 0,0		0 0,0	126	90,6

Sýslumaðurinn í Stykkishólmi

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn valdstjórninni	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Líkamsmeiðingar	8	4 50,0		0,0		0,0		0,0	4	50,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	1	1 100,0		0,0		0,0		0,0		0,0
Auðgunarbrot	8	0,0		0,0		0,0		0,0	8	100,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	3	0,0		0,0		0,0		0,0	3	100,0
Veiðilög	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
Lög um fiskveiðar	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
Lög um siglingar og útgerð	12	0,0		0,0		0,0		0,0	12	100,0
Áfengislög	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	22	0,0		0,0		0,0		0,0	22	100,0
Ölvunarakstur	19	0,0		0,0		0,0		0,0	19	100,0
Önnur sérrefsilög	4	0,0		0,0		0,0		0,0	4	100,0
Alls	86	5 5,8		0 0,0		0 0,0		0 0,0	81	94,2

Sýslumanninum á Patreksfirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Kynferðisbrot	2	2 100,0		0,0		0,0		0,0		0,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	4	0,0		0,0		0,0		0,0	4	100,0
Lög um siglingar og útgerð	2	1 50,0		0,0		0,0		0,0	1	50,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	9	0,0		0,0		0,0		0,0	9	100,0
Ölvunarakstur	10	1 10,0		0,0		0,0		0,0	9	90,0
Alls	29	4 13,8		0 0,0		0 0,0		0 0,0	25	86,2

Sýslumaðurinn í Bolungarvík

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Líkamsmeiðingar	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
Auðgunarbrot	2	0,0		0,0		0,0	1	50,0	1	50,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fikniefni	3	0,0		0,0		0,0		0,0	3	100,0
Lög um siglingar og útgerð	9	0,0		0,0		0,0		0,0	9	100,0
Áfengislög	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	14	0,0		0,0		0,0		0,0	14	100,0
Ölvunarakstur	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Alls	34	0	0	0,0	0	0,0	1	2,9	33	97,1

Sýslumaðurinn á Ísafirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn valdstjórninni	2	1	50,0		0,0		0,0		1	50,0
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	1		0,0		0,0		0,0		1	100,0
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	1	1	100,0		0,0		0,0			0,0
Líkamsmeiðingar	6	3	50,0		0,0		1	16,7	2	33,3
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	5	3	60,0	2	40,0		0,0			0,0
Auðgunarbrot	17	9	52,9		0,0		0,0		8	47,1
Ýmis brot er varða fjárréttindi	4		0,0		0,0		0,0		4	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fikniefni	10	6	60,0	1	10,0		0,0		3	30,0
Vopnalög	2	2	100,0		0,0		0,0			0,0
Veiðilög	2	2	100,0		0,0		0,0			0,0
Lög um siglingar og útgerð	10		0,0		0,0		0,0		10	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	16		0,0		0,0		0,0		16	100,0
Ölvunarakstur	10	2	20,0		0,0		0,0		8	80,0
Önnur sérrefsilög	1	1	100,0		0,0		0,0			0,0
Alls	87	30	34,5	3	3,4		1	1,1	53	60,9

Sýslumaðurinn á Hólmavík

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	2		0,0		0,0		0,0		2	100,0
SÉRREFSILÖG										
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	36		0,0		0,0		0,0		36	100,0
Ölvunarakstur	1		0,0		0,0		0,0		1	100,0
Alls	39	0	0,0		0	0,0	0	0,0	39	100,0

Sýslumaðurinn á Blönduósi

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Líkamsmeiðingar	7		3	42,9		0,0	1	14,3	3	42,9
Auðgunarbrot	5			0,0		0,0		0,0	5	100,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	11			0,0		0,0		0,0	11	100,0
Vopnalög	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	49			0,0		0,0		0,0	49	100,0
Ölvunarakstur	11		1	9,1		0,0		0,0	10	90,9
Önnur sérrefsilög	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Alls	88		4	4,5	0	0,0	1	1,1	83	94,3

Sýslumaðurinn á Sauðárkróki

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot á almannafríði og allsherjarreglu	3		3	100,0		0,0		0,0		0,0
Líkamsmeiðingar	15		6	40,0		0,0	1	6,7	8	53,3
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	3		3	100,0		0,0		0,0		0,0
Auðgunarbrot	13		8	61,5	1	7,7		0,0	4	30,8
Ýmis brot er varða fjárréttindi	18		12	66,7		0,0		0,0	6	33,3
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	8		3	37,5		0,0		0,0	5	62,5
Vopnalög	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Lög um fiskveiðar	2			0,0		0,0		0,0	2	100,0
Lög um siglingar og útgerð	4			0,0		0,0		0,0	4	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	26		2	7,7		0,0		0,0	24	92,3
Ölvunarakstur	16		3	18,8		0,0		0,0	13	81,3
Önnur sérrefsilög	6		6	100,0		0,0		0,0		0,0
Alls	115		46	40,0	1	0,9	1	0,9	67	58,3

Sýslumaðurinn á Siglufirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Líkamsmeiðingar	6		2	33,3		0,0		0,0	4	66,7
Ýmis brot er varða fjárréttindi	2			0,0		0,0		0,0	2	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	8		8	100,0		0,0		0,0		0,0
Lög um siglingar og útgerð	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Ölvunarakstur	3			0,0		0,0		0,0	3	100,0
Alls	25		10	40,0	0	0,0	0	0,0	15	60,0

Sýslumaðurinn á Ólafsfirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru- frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn valdstjórninni	2		0,0		0,0		0,0		2	100,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	3	1	33,3		0,0		0,0		2	66,7
Auðgunarbrot	4	4	100,0		0,0		0,0			0,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	4		0,0		0,0		0,0		4	100,0
SÉRREFSILÖG										
Vopnalög	1		0,0	1	100,0		0,0			0,0
Áfengislög	1		0,0		0,0		0,0		1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	9		0,0		0,0		0,0		9	100,0
Ölvunarakstur	3		0,0		0,0		0,0		3	100,0
Önnur sérrefsilög	2		0,0	1	50,0		0,0		1	50,0
Alls	29	5	17,2	2	6,9		0,0		22	75,9

Sýslumaðurinn á Akureyri

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru- frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	5	4	80,0		0,0		0,0		1	20,0
Líkamsmeiðingar	27	12	44,4		0,0		0,0		15	55,6
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	11	5	45,5		0,0		0,0		6	54,5
Auðgunarbrot	132	10	7,6	1	0,8		1	0,8	120	90,9
Ýmis brot er varða fjárréttindi	23	8	34,8		0,0		0,0		15	65,2
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	2		0,0		0,0		0,0		2	100,0
Lög um ávana- og fíkniefni	66	10	15,2	2	3,0		0,0		54	81,8
Vopnalög	2	1	50,0		0,0		0,0		1	50,0
Veiðilög	1	1	100,0		0,0		0,0			0,0
Lög um fiskveiðar	1		0,0		0,0		0,0		1	100,0
Áfengislög	6	1	16,7		0,0		0,0		5	83,3
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	241	11	4,6		0,0		0,0		230	95,4
Ölvunarakstur	76	9	11,8	2	2,6		0,0		65	85,5
Önnur sérrefsilög	32	12	37,5		0,0		0,0		20	62,5
Alls	625	84	13,4	5	0,8		1	0,2	535	85,6

Sýslumaðurinn á Húsavík

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru- frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Líkamsmeiðingar	14	3	21,4		0,0		0,0		11	78,6
Auðgunarbrot	6		0,0	5	83,3		0,0		1	16,7
Ýmis brot er varða fjárréttindi	7		0,0		0,0		0,0		7	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	2		0,0		0,0		0,0		2	100,0
Lög um fiskveiðar	2		0,0		0,0		0,0		2	100,0
Lög um siglingar og útgerð	1		0,0		0,0		0,0		1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	33		0,0		0,0		0,0		33	100,0
Ölvunarakstur	23	2	8,7		0,0		0,0		21	91,3
Önnur sérrefsilög	4		0,0		0,0		0,0		4	100,0
Alls	92	5	5,4	5	5,4		0	0,0	82	89,1

Sýslumaðurinn á Seyðisfirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	1	0,0		0,0		0,0		1	100,0	
Líkamsmeiðingar	8	25,0	2	25,0		0,0	1	12,5	5	62,5
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	8	25,0	2	25,0	2	25,0	2	25,0	2	25,0
Auðgunarbrot	10	10,0	1	10,0	3	30,0	3	30,0	3	30,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	5	20,0	1	20,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
Lög um ávana- og fikniefni	8	0,0		0,0		0,0		0,0	8	100,0
Lög um fiskveiðar	1	0,0		0,0	1	100,0		0,0		0,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	5	0,0		0,0		0,0		0,0	5	100,0
Ölvunarakstur	17	11,8	2	11,8		0,0		0,0	15	88,2
Alls	65	12,3	8	12,3	8	12,3	7	10,8	42	64,6

Sýslumaðurinn á Eskifirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	1	100,0	1	100,0		0,0		0,0		0,0
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	5	0,0		0,0		0,0		0,0	5	100,0
Líkamsmeiðingar	16	6,3	1	6,3		0,0		0,0	15	93,8
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	2	0,0		0,0		0,0		0,0	2	100,0
Auðgunarbrot	11	9,1	1	9,1		0,0	5	45,5	5	45,5
Ýmis brot er varða fjárréttindi	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fikniefni	10	0,0		0,0		0,0		0,0	10	100,0
Vopnalög	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Lög um fiskveiðar	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Lög um siglingar og útgerð	10	0,0		0,0		0,0		0,0	10	100,0
Áfengislög	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	6	0,0		0,0		0,0		0,0	6	100,0
Ölvunarakstur	10	0,0		0,0		0,0		0,0	10	100,0
Önnur sérrefsilög	1	0,0		0,0		0,0		0,0	1	100,0
Alls	76	3,9	3	3,9	0	0,0	5	6,6	68	89,5

Sýslumanninum á Höfn

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Auðgunarbrot	1	0,0		0,0	1	100,0		0,0		0,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um siglingar og útgerð	5	0,0		0,0		0,0		0,0	5	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	4	0,0		0,0	3	75,0		0,0	1	25,0
Ölvunarakstur	6	0,0		0,0		0,0		0,0	6	100,0
Alls	16	0,0	0	0,0	4	25,0	0	0,0	12	75,0

Sýslumanninum í Vík

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru-r	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
SÉRREFSILÖG										
Ölvunarakstur	3	0,0		0,0		0,0		0,0	3	100,0
Alls	3	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100,0

Sýslumaðurinn á Hvolsvelli

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	2		1	50,0		0,0		0,0	1	50,0
Líkamsmeiðingar	7		6	85,7		0,0		0,0	1	14,3
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	2		2	100,0		0,0		0,0		0,0
Auðgunarbrot	3		1	33,3	2	66,7		0,0		0,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	10		9	90,0		0,0		0,0	1	10,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Vopnalög	2		2	100,0		0,0		0,0		0,0
Áfengislög	1		1	100,0		0,0		0,0		0,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	27		5	18,5		0,0		0,0	22	81,5
Ölvunarakstur	15		1	6,7		0,0		0,0	14	93,3
Önnur sérrefsilög	10		9	90,0		0,0		0,0	1	10,0
Alls	80		37	46,3	2	2,5	0	0,0	41	51,3

Sýslumaðurinn í Vestmannaeyjum

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	1		1	100,0		0,0		0,0		0,0
Líkamsmeiðingar	10			0,0		0,0	4	40,0	6	60,0
Auðgunarbrot	7			0,0	1	14,3	4	57,1	2	28,6
Ýmis brot er varða fjárréttindi	2		1	50,0		0,0		0,0	1	50,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	25		4	16,0		0,0		0,0	21	84,0
Lög um fiskveiðar	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Lög um siglingar og útgerð	7		1	14,3		0,0		0,0	6	85,7
Áfengislög	2			0,0		0,0		0,0	2	100,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	3		2	66,7		0,0		0,0	1	33,3
Ölvunarakstur	5			0,0		0,0		0,0	5	100,0
Önnur sérrefsilög	4		1	25,0		0,0		0,0	3	75,0
Alls	68		10	14,7	1	1,5	8	11,8	49	72,1

Sýslumaðurinn á Selfossi

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Rangur framburður og rangar sakargiftir	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	8		5	62,5		0,0		0,0	3	37,5
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	3		3	100,0		0,0		0,0		0,0
Líkamsmeiðingar	58		23	39,7		0,0	2	3,4	33	56,9
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	14		5	35,7		0,0		0,0	9	64,3
Auðgunarbrot	55		8	14,5	8	14,5		0,0	39	70,9
Ýmis brot er varða fjárréttindi	6		2	33,3		0,0		0,0	4	66,7
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fíkniefni	31		9	29,0		0,0		0,0	22	71,0
Vopnalög	4			0,0		0,0		0,0	4	100,0
Lög um fiskveiðar	2		2	100,0		0,0		0,0		0,0
Áfengislög	4			0,0	1	25,0		0,0	3	75,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	132		10	7,6		0,0		0,0	122	92,4
Ölvunarakstur	54		13	24,1		0,0		0,0	41	75,9
Önnur sérrefsilög	9		1	11,1		0,0		0,0	8	88,9
Alls	381		81	21,3	9	2,4	2	0,5	289	75,9

Sýslumaðurinn í Keflavík

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Líkamsmeiðingar	4		2	50,0		0,0		0,0	2	50,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	22		9	40,9	1	4,5	2	9,1	10	45,5
Auðgunarbrot	4		3	75,0		0,0		0,0	1	25,0
Ýmis brot er varða fjárréttindi	30		12	40,0	5	16,7		0,0	13	43,3
Lög um ávana- og fikniefni	10		3	30,0	1	10,0		0,0	6	60,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fikniefni	11		5	45,5		0,0		0,0	6	54,5
Vopnalög	8		5	62,5		0,0	1	12,5	2	25,0
Lög um fiskveiðar	4			0,0		0,0		0,0	4	100,0
Áfengislög	8		5	62,5		0,0		0,0	3	37,5
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	68		9	13,2		0,0		0,0	59	86,8
Ölvunarakstur	26		2	7,7		0,0		0,0	24	92,3
Önnur sérrefsilög	6		4	66,7		0,0		0,0	2	33,3
Alls	201		59	29,4	7	3,5	3	1,5	132	65,7

Sýslumaðurinn á Keflavíkurlflugvelli

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	9			0,0		0,0		0,0	9	100,0
SÉRREFSILÖG										
Lög um ávana- og fikniefni	2			0,0		0,0		0,0	2	100,0
Ölvunarakstur	1			0,0		0,0		0,0	1	100,0
Önnur sérrefsilög	2			0,0		0,0		0,0	2	100,0
Alls	14		0	0,0	0	0,0	0	0,0	14	100,0

Sýslumaðurinn í Hafnarfirði

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru-frestun		Ákæru	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn valdstjórninni	4		4	100,0		0,0		0,0		0,0
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	20		9	45,0		0,0		0,0	11	55,0
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	5		2	40,0		0,0		0,0	3	60,0
Líkamsmeiðingar	24		14	58,3		0,0	1	4,2	9	37,5
Brot gegn frjáltsræði manna	1		1	100,0		0,0		0,0		0,0
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	20		9	45,0		0,0		0,0	11	55,0
Auðgunarbrot	191		43	22,5	22	11,5	1	0,5	125	65,4
Ýmis brot er varða fjárréttindi	44		18	40,9	1	2,3		0,0	25	56,8
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	1		1	100,0		0,0		0,0		0,0
Lög um ávana- og fikniefni	54		11	20,4		0,0		0,0	43	79,6
Vopnalög	7		2	28,6		0,0	1	14,3	4	57,1
Áfengislög	5		3	60,0		0,0		0,0	2	40,0
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	215		18	8,4		0,0		0,0	197	91,6
Ölvunarakstur	98		28	28,6		0,0		0,0	70	71,4
Önnur sérrefsilög	1		1	100,0		0,0		0,0		0,0
Alls	690		164	23,8	23	3,3	3	0,4	500	72,5

Sýslumaðurinn í Kópavogi

	Alls		Niðurfelld mál		Fallið frá saksókn		Ákæru- frestun		Ákætur	
	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%	Fjöldi	%
ALMENN HEGNINGARLÖG										
Brot gegn valdstjórninni	1	0,0		0,0	1	100,0		0,0		0,0
Skjalafals og önnur brot er varða sýnileg sönnunargögn	18	4 22,2	7	38,9	0,0	0,0	7	38,9		
Brot á reglum um framfærslu og atvinnuháttu	4	0,0		0,0		0,0	4	100,0		
Líkamsmeiðingar	27	14 51,9	0,0	0,0	1	3,7	12	44,4		
Ærumeiðingar og brot gegn friðhelgi einkalífs	10	6 60,0		0,0		0,0	4	40,0		
Auðgunarbrot	345	72 20,9	155	44,9	18	5,2	100	29,0		
Ýmis brot er varða fjárréttindi	27	14 51,9		0,0	2	7,4	11	40,7		
SÉRREFSILÖG										
Tollalög	4	4 100,0		0,0		0,0		0,0		
Lög um ávana- og fíkniefni	35	17 48,6		0,0		0,0	18	51,4		
Vopnalög	7	3 42,9		0,0		0,0	4	57,1		
Lög um siglingar og útgerð	3	3 100,0		0,0		0,0		0,0		
Áfengislög	11	8 72,7		0,0		0,0	3	27,3		
Umferðarlög, önnur en ölvunarakstur	270	126 46,7	11	4,1	1	0,4	132	48,9		
Ölvunarakstur	113	34 30,1		0,0		0,0	79	69,9		
Önnur sérrefsilög	21	12 57,1	9	42,9		0,0		0,0		
Alls	896	317 35,4	182	20,3	23	2,6	374	41,7		

Hér gefur að líta samanburð milli ára að því er varðar heildarfjölda afgreiddra mála og afgreidd mál einstakra embætta.

Öll mál

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákæru- frestun	%	Ákætur	%
2001	8173	2969	36,3	419	5,1	191	2,3	4594	56,2
2002	9191	3012	32,8	606	6,6	135	1,5	5113	59,2
2003	9889	2829	31,4	421	4,7	136	1,5	5612	62,4

Ríkissaksóknari

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákæru- frestun	%	Ákætur	%
2001	458	180	39,3	10	2,2	2	0,4	266	58,1
2002	533	175	32,8	19	3,6	3	0,6	336	63,0
2003	405	207	41,1	9	1,8	1	0,2	287	56,9

Ríkislögreglustjórnin

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákæru- frestun	%	Ákætur	%
2001	95	18	18,9	5	5,3	0	0,0	72	75,8
2002	148	25	16,9	0	0,0	0	0,0	123	83,1
2003	286	47	16,4	1	0,3	0	0,0	238	83,2

Lögreglustjórnin

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákæru- frestun	%	Ákætur	%
2001	4126	1899	46,0	160	3,9	108	2,6	1959	47,5
2002	4365	1801	41,3	206	4,7	56	1,3	2302	52,7
2003	4238	1673	39,5	155	3,7	78	1,8	2332	55

Akranes

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákæru- frestun	%	Ákætur	%
2001	182	15	8,2	1	0,5	7	3,8	159	87,4
2002	56	7	12,5	1	1,8	5	8,9	43	76,8
2003	91	18	19,8	3	3,3	1	1,1	69	75,8

Borgarnes

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákæru- frestun	%	Ákætur	%
2001	103	5	4,9	0	0,0	0	0,0	98	95,1
2002	112	10	8,9	4	3,6	0	0,0	98	87,5
2003	139	12	8,6	1	0,7	0	0,0	126	90,6

Stykkishólmur

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	108	13	12,0	8	7,40	2	1,9	85	78,7
2002	100	4	4,0	3	3,00	1	1,0	92	92,0
2003	86	5	5,8	0	0,00	0	0,0	81	94,2

Búðardalur

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0
2002	7	2	28,6	0	0,0	0	0,0	5	71,4
2003	1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0

Patreksfjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	62	16	25,8	0	0,0	0	0,0	46	74,2
2002	28	4	14,3	0	0,0	0	0,0	24	85,7
2003	29	4	13,8	0	0,0	0	0,0	25	86,2

Bolungarvík

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	10	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	100,0
2002	13	3	23,1	0	0,0	2	15,4	8	61,5
2003	34	0	0,0	0	0,0	1	2,9	33	97,1

Ísafjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	204	89	43,6	2	1,0	2	1,0	111	54,4
2002	188	51	27,1	14	7,4	0	0,0	123	64,5
2003	87	30	34,5	3	3,4	1	1,1	53	60,9

Hólmavík

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0
2002	13	0	0,0	0	0,0	0	0,0	13	100,0
2003	39	0	0,0	0	0,0	0	0,0	39	100,0

Blönduós

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	200	86	43,0	4	2,0	0	0,0	110	55,0
2002	131	35	26,7	4	3,1	6	4,6	86	65,6
2003	88	4	4,5	0	0,0	1	1,1	83	94,3

Sauðárkrúkur

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	29	1	3,4	0	0,0	1	3,4	27	93,1
2002	147	43	29,3	6	4,1	7	4,8	91	61,9
2003	115	46	40,0	1	0,9	1	0,9	67	58,3

Siglufjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	24	4	16,7	5	20,8	7	29,2	8	33,3
2002	26	8	30,8	0	0,0	2	7,7	16	61,5
2003	25	10	40,0	0	0,0	0	0,0	15	60,0

Ólafsfjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufræstun	%	Ákæru	%
2001	37	2	5,4	0	0,0	1	2,7	34	91,9
2002	35	10	28,6	1	2,9	3	8,6	21	60,0
2003	29	5	17,2	2	6,9	0	0,0	22	75,9

Akureyri

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	480	53	11,0	7	1,5	3	0,6	417	86,9
2002	622	30	4,8	17	2,7	0	0,0	575	92,4
2003	625	84	13,4	5	0,8	1	0,2	535	85,6

Húsavík

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	33	4	12,1	3	9,1	3	9,1	23	69,7
2002	98	18	18,4	9	9,2	3	3,1	68	69,4
2003	92	5	5,4	5	5,4	0	0,0	82	89,1

Seyðisfjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	76	18	23,7	16	21,1	9	11,8	33	43,4
2002	80	7	8,8	5	6,3	7	8,8	61	76,3
2003	65	8	12,3	8	12,3	7	10,8	42	64,6

Eskifjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
2002	96	9	9,4	8	8,3	0	0,0	79	82,3
2003	76	3	3,9	0	0,0	5	6,6	68	89,5

Höfn

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	52	0	0,0	9	17,3	0	0,0	43	82,7
2002	28	3	10,7	2	7,1	0	0,0	23	82,1
2003	16	0	0,0	4	25,0	0	0,0	12	75,0

Vík

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	8	1	12,5	0	0,0	0	0,0	7	87,5
2002	20	14	70,0	1	5,0	0	0,0	5	25,0
2003	3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100,0

Hvolsvöllur

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	31	9	29,0	0	0,0	0	0,0	22	71,0
2002	63	35	55,6	0	0,0	0	0,0	28	44,4
2003	80	37	46,3	2	2,5	0	0,0	41	51,3

Vestmannaeyjar

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	155	97	62,6	10	6,5	0	0,0	48	31,0
2002	49	14	28,6	1	2,0	0	0,0	34	69,4
2003	68	10	14,7	1	1,5	8	11,8	49	72,1

Selfoss

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	204	2	1,0	1	0,5	1	0,5	200	98,0
2002	342	86	25,1	5	1,5	1	0,3	250	73,1
2003	381	81	21,3	9	2,4	2	0,5	289	75,9

Keflavík

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	314	101	32,2	71	22,6	1	0,3	141	44,9
2002	431	107	24,8	67	15,5	7	1,6	250	58,0
2003	201	59	29,4	7	3,5	3	1,5	132	64,7

Keflavíkurflugvöllur

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0
2002	12	0	0,0	0	0,0	0	0,0	12	100,0
2003	14	0	0,0	0	0,0	0	0,0	14	100,0

Hafnarfjörður

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	410	91	22,2	36	8,8	9	2,2	274	66,8
2002	432	121	28,0	24	5,6	1	0,2	286	66,2
2003	690	164	23,8	23	3,3	3	0,4	500	72,5

Kópavogur

Ár	Fjöldi alls	Niðurfelld mál	%	Fallið frá saksókn	%	Ákærufrestun	%	Ákærur	%
2001	679	261	38,4	68	10,0	35	5,2	315	46,4
2002	1019	390	38,3	208	20,4	31	3,0	390	38,3
2003	896	317	35,4	182	20,3	23	2,6	374	41,7

Skýringar með töflum:

„Niðurfelld mál“: Mál er fellt niður þegar ákærandi telur að það sem komið hefur fram við rannsókn sé ekki nægilegt eða líklegt til sakfellis í dómsmáli á hendur sakborningi, sbr. 112. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mál.

„Fallið frá saksókn“: Þótt ákærandi telji að það sem fram hefur komið við rannsókn sé nægilegt til sakfellis í dómsmáli á hendur sakborningi hefur hann vissa heimild, samkvæmt 113. gr. laga um meðferð opinberra mála, til að láta við svo búið standa og falla frá saksókn.

Ákærðir

Alls sættu 2529 ákæru á árinu. Eftirfarandi er skipting ákærðra eftir kyni og aldri.

Kyn

	Fjöldi	Hlutfall
Karl	2177	86,1
Kona	352	13,9
Alls	2529	100,0

Aldur

	Fjöldi	Hlutfall
15-19 ára	151	6,0
20-24 ára	627	24,8
25-29 ára	419	16,6
30-34 ára	302	11,9
35-39 ára	273	10,8
40-44 ára	225	8,9
45-49 ára	201	7,9
50-54 ára	137	5,4
55-59 ára	80	3,2
60-69 ára	93	3,7
70 ára og eldri	21	0,8
Alls	2529	100,0

Aldur eftir kyni

	Meðalaldur	Staðalfrávik	Miðgildi	Lægsta gildi	Hæsta gildi
Karl	33,6	12,7	30	16	94
Kona	35,1	13,2	33	17	73
Alls	33,8	12,8	31	16	94

Hér fyrir neðan er að finna yfirlit um ríkisfang þeirra sem sættu ákæru á árinu.

	Fjöldi	Hlutfall
Ísland	2414	95,45%
Pólland	21	0,83%
Danmörk	12	0,47%
Bandaríkin	8	0,32%
Kína	8	0,32%
Portúgal	6	0,24%
Marokkó	5	0,20%
Taíland	5	0,20%
Bretland	4	0,16%
Belgía	3	0,12%
Noregur	3	0,12%
Rússland	3	0,12%
Ástralía	2	0,08%
Filippseyjar	2	0,08%
Frakkland	2	0,08%
Gínea	2	0,08%
Júgóslavía	2	0,08%
Lettland	2	0,08%
Litháen	2	0,08%
Víetnam	2	0,08%
Þýskaland	2	0,08%
Alsír	1	0,04%
Bosnía-Hersegóvína	1	0,04%
Búlgaríja	1	0,04%
Chile	1	0,04%
Eþíópía	1	0,04%
Hvíta-Rússland	1	0,04%
Írland	1	0,04%
Ítalía	1	0,04%
Jórdanía	1	0,04%
Kanada	1	0,04%
Makedónía	1	0,04%
Moldóva	1	0,04%
Mongólía	1	0,04%
Nepal	1	0,04%
Nígería	1	0,04%
Sierra Leóne	1	0,04%
Spánn	1	0,04%
Srí-Lanka	1	0,04%
Tyrkland	1	0,04%
Alls	2529	100,00%

Einstakir brotaflokkar

Hér að neðan er að finna yfirlit um afdrif mála er varða manndráp, stórfelldar líkamsmeiðingar, stórfelld fikniefnalagabrot og kynferðisbrot, sem bárust ríkissaksóknara árið 2003, borið saman við fjögur næstu ár á undan. Það athugast að eitt mál kann að varða fleiri brot en eitt. Sömuleiðis kann ákæra að varða fleiri brot en eitt.

Manndráp (211. gr. hgl.)

Alls						Áfrýjað			
	Niðurfellt	Ákært	Sýknað í héraðsdómi	Sakfelld í héraðsdómi	Sýknað í Hæstarétti		Sakfelld í Hæstarétti	Ódæmt í Hæstarétti	
Ár	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
1999	1	0	1	0	1	1	0	1	0
2000	7	0	7	1	6	3	0	3	0
2001	2	0	2	0	2	0	0	0	0
2002	5	0	5	2	3	1	0	1	0
2003	2	0	2	0	2	1	0	1	0
Alls	17	0	17	3	14	6	0	6	0

Tvö manndrápsmál bárust ríkissaksóknara árið 2003. Í öðru tilvikinu var sakfelld fyrir tilraun til manndráps, en hinu lyktaði með sýknu vegna skorts á sakhæfi og var ákærði dæmdur til að sæta öryggisgæslu. Athygli vekur að þetta er þriðja manndrápsmálið á tveimur árum, sem lýkur með sýknudómi vegna skorts á sakhæfi.

Líkamsárás (2. mgr. 218. gr. hgl.)

Alls						Áfrýjað			
	Niðurfellt	Ákært	Sýknað í héraðsdómi	Sakfelld í héraðsdómi	Sýknað í Hæstarétti		Sakfelld í Hæstarétti	Ódæmt í Hæstarétti	
Ár	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
1999	4	0	4	1	3	0	0	0	0
2000	15	0	15	2	12	2	0	2	0
2001	23	2	21	8	13	4	1	3	0
2002	32	2	30	5	25	3	1	2	0
2003	33	1	31	4	25	4	0	2	2
Alls	107	5	101	20	78	13	2	9	2

Málum sem varða alvarlegar líkamsmeiðingar hefur fjölgað jafnt og þétt á tímabilinu. Árið 2003 ákærði ríkissaksóknari í 31 máli vegna brota á 2. mgr. 218. gr. hgl. Enn er ódæmt í tveimur málum.

Fikniefnabrot (173. gr.a. hgl.)

Alls						Áfrýjað			
	Niðurfellt	Ákært	Sýknað í héraðsdómi	Sakfelld í héraðsdómi	Sýknað í Hæstarétti		Sakfelld í Hæstarétti	Ódæmt í Hæstarétti	
Ár	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
1999	1	0	1	0	1	0	0	0	0
2000	6	0	6	0	6	4	0	4	0
2001	10	0	10	0	10	3	0	3	0
2002	4	0	4	0	4	1	0	1	0
2003	5	0	5	0	4	2	0	1	1
Alls	26	0	26	0	25	10	0	9	1

Fimm mál sem vörðudu stórfelld fikniefnalagabrot bárust embættinu árið 2003. Ódæmt er í einu máli.

Kynferðisbrot (194.-198. gr. hgl.)

Ár	Alls		Niðurfellt		Ákært		Sýknað í héraðsdómi		Sakfelld í héraðsdómi		Áfrýjað	Sýknað í Hæstarétti		Sakfelld í Hæstarétti		Ódæmt í Hæstarétti	
	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi		Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
1999	26	19	7	3	4	2	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
2000	39	27	12	4	8	3	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0	0
2001	29	18	11	5	6	4	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0
2002	58	37	19	5	14	9	2	7	2	7	0	7	0	0	0	0	0
2003	65	49	16	11	5	4	1	3	1	3	0	3	0	0	0	0	0
Alls	217	150	67	28	37	22	3	17	3	17	2	17	2	2	2	2	2

Málum sem varða kynferðisbrot, einkum nauðgunarmálum, fylgandi mjög árin 2002 og 2003. Árið 2003 bárust ríkissaksóknara 65 mál í þessum brotaflokk, þar af leiddu 16 til ákæru, eða um þriðjungur. Aðeins var sakfelld í 5 málum af þeim 16 sem ákært var útaf. Hlutfall niðurfelldra mála og sýknudóma er því hátt í þessum brotaflokk.

Kynferðisbrot (200.-202. gr. hgl.)

Ár	Alls		Niðurfellt		Ákært		Sýknað í héraðsdómi		Sakfelld í héraðsdómi		Áfrýjað	Sýknað í Hæstarétti		Sakfelld í Hæstarétti		Ódæmt í Hæstarétti	
	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi		Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
1999	30	15	15	1	14	4	0	4	0	4	0	4	0	0	0	0	0
2000	24	12	12	2	10	3	1	2	1	2	0	2	0	2	0	2	0
2001	49	21	28	10	15	12	1	11	1	11	0	11	0	0	0	0	0
2002	34	21	13	3	10	5	0	4	0	4	1	4	1	1	1	1	1
2003	60	33	27	6	17	8	1	3	1	3	4	3	4	4	4	4	4
Alls	197	102	95	22	66	32	3	24	3	24	5	24	5	5	5	5	5

Málum sem varða kynferðisbrot gegn börnum fylgandi mjög milli ára. Alls bárust ríkissaksóknara 60 mál í þessum brotaflokk á árinu. Tæpur helmingur, eða 27 mál, leiddu til ákæru. Þar af var sakfelld í 17 málum, en enn er ódæmt í fjórum.

Málum vegna kynferðisbrota hefur fylgjað umtalsvert á því fimm ára tímabili sem tölurnar taka til. Árið 1999 bárust ríkissaksóknara 56 mál vegna brota gegn 194.-202. gr. hgl. Árið 2003 voru þessi mál 125 talsins

Kynferðisbrot (210. gr. hgl.)

Ár	Alls		Niðurfellt		Ákært		Sýknað í héraðsdómi		Sakfelld í héraðsdómi		Áfrýjað	Sýknað í Hæstarétti		Sakfelld í Hæstarétti		Ódæmt í Hæstarétti	
	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi		Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi	Fjöldi
1999	7	3	4	0	4	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
2000	7	1	6	0	6	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
2001	6	1	5	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2002	9	2	6	0	6	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0
2003	16	3	13	1	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alls	45	10	34	1	31	4	0	3	0	3	0	3	0	0	0	0	0

Brot gegn 210. gr. hgl. varða dreifingu klámefnis og vörslur barnakláms. Vegna barnakláms var ákært í 2 málum árið 1999, 5 árið 2000, 3 árið 2001, 6 árið 2002 og 13 árið 2003.

Fallið frá saksókn

Árið 2003 féll ríkissaksóknari frá saksókn í sex málum, í öllum tilvikum með vísan til a-liðar 2. mgr. 113. gr. laga um meðferð opinberra mála.

Tvö mál vörðuðu sama sakborning sem varð uppvís að hótun við opinberan starfsmann og skjalafalsi í tengslum við stofnun einkahlutafélags.

Tvö mál vörðuðu kynferðisbrot. Tveir 15 ára piltar voru kærðir fyrir að hafa snert 13 ára stúlku, sem hafði fækkað fötum að þeirra beiðni. Síðara málið varðaði tvo pilta, 18 og 19 ára, sem höfðu dreift skyggðri nektarmynd af tveimur stúlkum á internetinu, en önnur stúlkanna hafði sent öðrum piltanna myndina.

Loks var fallið frá saksókn vegna meints barnaverndarlagabrots tveggja pilta, 15 og 16 ára, sem sýndu ósæmilega háttsemi við tókur á stuttmynd í viðurvist barna á leikvelli.

Sektarboð og sektargerðir

Útsend sektarboð lögreglustjóra vegna umferðarlagabrota voru í árslok skráð 37.823. Þar af höfðu 30.323 (80,2 %) verið greidd á árinu, 4.861 (12,9 %) voru til dómsmeðferðar. Sektað var fyrir alls 40.617 brot, í flestum tilvikum fyrir of hraðan akstur eða 21.242 brot.

Sektargerðir lögreglustjóra voru í árslok 2.929. Þar af höfðu 1.715 (58,6 %) verið greiddar á árinu, en 117 (4,0 %) gengið til dóms. Langflest málin vörðuðu umferðarlagabrot, eða 2.012, þar af vörðuðu 662 mál ölvunarakstursbrot og í 221 máli hafði ökumaður reynst sviptur ökurétti. Þá hafði 484 minni háttar brotum á lögum um ávana- og fíkniefni verið lokið með lögreglustjórásáttum og 58 þjófnaðarmálum.

Það athugast að hvert sektarboð og hver sektargerð getur varðað fleiri en eitt brot.

Tímalengd gæsluvarðhalds

Gæsluvarðhaldsúrskurðir uppkveðnir á árinu 2003 og fyrirkomulag gæsluvarðhaldsvistar.

Fjöldi úrskurða.....	69
Fjöldi einstaklinga	64
Dagar úrskurðaðir	2514
Dagar í gæslu.....	2140

Fyrirkomulag, sbr. 1. mgr. 108. gr. laga nr. 19/1991:

	Dagur	Meðaldagaföldi	Lágm.	Hám.
Án skilyrða skv. 1. mgr. 108. gr. *)	1471	56,54	2	426
b-liður 1. mgr. 108. gr.	23	23,00	23	2
bcd-liðir 1. mgr. 108. gr.	61	5,55	2	41
bcde-liðir 1. mgr. 108. gr. **)	516	10,98	1	39
c-liðar 1. mgr. 108. gr.	6	6,00	6	21
cd-liðar 1. mgr. 108. gr.	64	21,33	8	4
Samtals	2140			

*) Ekki um einangrun að ræða

**) Um algjöra einangrun er að ræða þegar beitt er b, c, d, og e-liðum saman, en einangrun að vissu marki þegar beitt er þremur eða færri liðum.

Kærðar ákvarðanir lögreglustjóra

Alls sættu 53 mál kæru til ríkissaksóknara þar sem lögreglustjóri hafði ákveðið, að rannsókn aflokinni, að höfða ekki mál með vísan til 112. gr. laga um meðferð opinberra mála, þ.e. það sem fram kom við rannsóknina þótti ekki nægilegt eða líklegt til sakfellis. Árið 2001 bárust 53 slíkar kærur og 50 árið 2001. Engar kærur bárust á árunum 2001-2003 vegna ákvarðana lögreglustjóra um að falla frá saksókn skv. 113. gr. laga um meðferð opinberra mála. Kæruheimildina er að finna í 1. mgr. 114. gr. laga um meðferð opinberra mála.

Kærur á grundvelli 1. mgr. 114. gr. oml.

Kærur	Ákvörðun felld úr gild	Ákvörðun staðfest
53	14	39

Brotflokkur	Fjöldi
Auðgunarbrot og önnur brot er varða fjárréttind	13
Skjalafals	6
Líkamsrásir	24
Hótanir	6
Húsbrot	1
Sérrefsilagabrot	3
Samtals	53

Ríkissaksóknara bárust 42 kærur vegna ákvarðana lögreglustjóra um að vísa kæru frá án rannsóknar eða hætta rannsókn, sbr. 1. mgr. 76. gr. laga um meðferð opinberra mála. Árið 2001 bárust 43 slíkar kærur og 22 árið 2001. Kæruheimildina er að finna í ákvæðinu, þ.e. 1. mgr. 76. gr.

Kærur á grundvelli 1. mgr. 76. gr. oml.

Kærur	Ákvörðun felld úr gild	Ákvörðun staðfest
42	9	33

Brotflokkur	Fjöldi
Auðgunarbrot og önnur brot er varða fjárréttind	18
Kynferðisbrot	8
Rangar sakargiftir	6
Húsbrot	1
Sérrefsilagabrot	9
Samtals	42

Kætur samkvæmt 35. gr. lögreglulaga

Ríkissaksóknara bærust 19 kætur á hendur starfsmönnum lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa þeirra. Flestar kæturnar, eða 11, tengdust handtökum kær-enda þannig að kærdar voru ólögmetar handtökur og/eða harðræði við handtökur. Í þremur málum voru kærdar líkamsrásir/harðræði lögreglumanna sem ekki tengdust handtökum.

Tveir lögreglumenn voru ákærðir í tveimur framangreindra mála fyrir ólögmetar handtökur, ranga skýrslugerð og ólögmetar notkun úðavopns. Héraðsdómur sakfelldi ákærðu fyrir allar sakargiftir og voru þeir dæmdir í tveggja mánaða og fimm mánaða fangelsi, skilorðsbundið í 2 ár. Hæstiréttur sýknaði annan lögreglumanninn en sakfelldi hinn fyrir eina ólögmetar handtöku, en ákært var fyrir tvær, ranga skýrslugerð og ólögmetar notkun úðavopns og var refsing hans ákveðin tveggja mánaða fangelsi skilorðsbundið í 2 ár.

Rannsókn 10 mála var hætt samkvæmt 1. mgr. 76. gr. laga um meðferð opinberra mála og 7 mál voru felld niður að rannsókn lokinni með vísan til 112. gr. sömu laga.

Ár	Kætur alls	Niðurfelling	Rannsókn hætt	Kætu vísað frá	Dómur
2001	18	9	9	0	0
2002	31	10	12	8	1
2003	19	7	10	0	2

3. Áfrýjunarmál

Áfrýjunarmál á árinu 2003 voru alls 64, sem er nokkur fækkun frá síðasta ári en þá voru áfrýjunarmál 73. Af áfrýjuðum málum var 50 málum áfrýjað að frumkvæði dómfelltra í héraði, eða 78 %, en 14 málum að frumkvæði ákærvalds, eða 22 %. Í tíu þeirra mála voru refsingar þyngdar en héraðsdómar óraskaðir í fjórum.

Áfrýjað var 18 kynferðisbrotadómum, 8 þjófnaðar- og auðgunarbrotadómum, 7 líkamsrásardómum, 6 fiskveiðibrotadómum, 3 dómum um ávana- og fikniefni, og 3 virðisaukaskattsdómum. Ein veigamesta breytingin varðandi fjölda dóma á milli ára og þá sérstaklega fjölda dóma, sem áfrýjað var að frumkvæði ákærvalds eru 6 dómur á hendur kínverskum ríkisborgurum fyrir skjalafals, en þeir framvísuðu allir fölsuðum vegabréfum við komu til landsins. Allir dómfelldu hlutu skilorðsbundnar refsingar með dómum héraðsdóms en óskilorðsbundnar refsingar með dómum Hæstarétta. Af öðrum áfrýjunarmálum má nefna; sýknudóm fyrir dreifingu á tilhæfulausri viðvörun um sprengjutilræði, mál á hendur tveimur lögregluþjónum fyrir brot í starfi, en annar hinna ákærðu hlaut sýknu í Hæstarétti, tveir dómur fyrir manndráp af gáleysi í umferð, dómur fyrir brot á fuglafriðunarlögum, og loks fjórir dómur fyrir ölvun við akstur en einum þeirra var áfrýjað af hálfu ákærvalds til hagsbóta fyrir dómfellda. Eitt mál sem áfrýjað var á árinu er enn ódæmt í Hæstarétti en það er mál á hendur tveimur mönnum sem ákærðir voru fyrir fiskveiðibrot en jafnframt brot á skattalögum og vanskil á virðisaukaskatti.

4. Dómsmeðferð mála

Hér gefur að líta annál mála sem sótt voru af hálfu ríkissaksóknara fyrir héraðsdómi og fyrir Hæstarétti árið 2003.

Manndráp og líkamsmeiðingar

Dómur féll í einu manndrápsmáli á árinu með sakfellingu í héraði. Hins vegar var sýknað af refsikröfu vegna sakhæfisskorts, en ákærða gert að sæta með heimild í 62. gr. alm.hgl. öruggri gæslu á viðeigandi stofnun

M. 003-2003-2. S 37 ára var ákærður fyrir manndráp með því að hafa veist að B 65 ára og stungið hann með hnífi í brjóst, kvið og tvívegis í hægri framhandlegg, með þeim afleiðingum að B lést skömmu síðar. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur uppkveðnum 23. desember 2003 í málinu nr. S-158/2003 var ákærði fundinn sekur um brot gegn 211. gr. alm. hgl. S var hins vegar sýknaður af refsikröfu þar sem dómari taldi hann ósakhæfan, sbr. 15. gr. laganna. Var hann dæmdur til að sæta öryggisgæslu á viðeigandi stofnun. Málinu var áfrýjað til Hæstaréttar sem staðfesti héraðsdóminn með dómi uppkveðnum 13. maí 2004 í málinu nr. 41/2004.

Í tveimur málum voru menn sakfelldir fyrir tilraun til manndráps.

M. 003-2002-206. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum hinn 12. júní 2003 í málinu nr. 98/2003 var K sakfelldur fyrir brot gegn 1. mgr. 218. gr. og 211. gr., sbr. 20. gr. alm. hgl. með því að hafa ráðist á fyrrverandi sambúðarkonu sína og slegið hana margsinnis í andlit, höfuð og líkama, slegið höfði hennar utan í vegg og misþyrmt henni með öðrum hætti. Þá var hann ákærður fyrir tilraun til manndráps með því að hafa síðar ráðist á sömu konu, veist að henni með ofbeldi, brotið hægri upphandlegg hennar ofan við olnboga, skorið hana með hnífi á vinstri augabrún og vinstra megin á hálsi með þeim afleiðingum að hún hlaut þar djúpt sár og slagæð og bláæð skárust sundur. Var refsing hans ákveðin fangelsi í fimm ár og sex mánuði.

M. 003-2003-190. J 22 ára var ákærður fyrir tvær tilraunir til manndráps með því að hafa annars vegar stungið Þ í kviðinn með hnífi og hins vegar skorið H á háls. Að auki var hann ákærður fyrir 4 sérstaklega hættulegar líkamsárásir, ólögmæta nauðung og brot gegn valdsstjórninni. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur uppkveðnum 9. desember 2003 í málinu nr. S-2214/2003 var ákærði fundinn sekur um brot gegn 211. gr. sbr. 20. gr., 217., 2. mgr. 218. gr., 255. gr., sbr. 20. gr. og 106. gr. alm.hgl. og dæmdur til að sæta 7 ára fangelsi.

Í einu máli til viðbótar var ákært fyrir tilraun til manndráps en héraðsdómur sakfelldi ákærða fyrir stórfellda líkamsárás.

M. 003-2003-160. J bandarískur ríkisborgari, hermaður í varnarliðinu á Keflavíkurlflugvelli var ákærður fyrir tilraun til manndráps með því að hafa, einn eða í félagi við aðra, veist að E og stungið hann fimm sinnum með hnífi eða hnífum. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur uppkveðnum 26. september 2003 í málinu nr. S-2073/2003 var ákærði sakfelldur fyrir að hafa stungið E einu sinni en sýknaður af hinum stungunum. Brot hans var talið varða við 2. mgr. 218. gr. alm. hgl. Refsing var ákveðin fangelsi í 18 mánuði. Málinu var áfrýjað til Hæstaréttar sem staðfesti héraðsdóminn með dómi uppkveðnum 4. mars 2004 í málinu nr. 423/2003.

Í einu máli var ákært og sakfelldur fyrir manndráp af gáleysi samkvæmt 215. gr. alm. hgl.

M. 003-20021-162. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 3. apríl 2003 í málinu nr. 168/2002 var S dæmdur til að sæta fangelsi í 18 mánuði en hann var sakfelldur fyrir brot gegn 215. gr. alm. hgl. með því að hafa hrist drenginn X svo harkalega eða með öðrum hætti orðið valdur að því að það blæddi undir heilahimnur hans, skemmdir urðu á taugafrumum í heilastofni og hálshluta mænu, bjúgur myndaðist í heila, sjónhimnublæðingar urðu í báðum augum og mar hlaust vinstra megin á hnakka með þeim afleiðingum að drengurinn lést tveimur dögum síðar.

Auk þess var ákært fyrir stórfelldar líkamsmeiðingar, sbr. 2. mgr. 218. gr. alm. hgl. í 34 málum á árinu. Í flestum tilfellum var um að ræða mál þar sem eggvopnum eða glösum og glerflöskum var beitt. Þrjátíu málum var lokið með héraðsdómum og voru ákærðu sakfelldir í 25 skipti en sýknaðir í 5. Í 4 málanna liggur endanlega niðurstaða ekki fyrir.

Tvö mál voru til meðferðar í Hæstarétti þar sem ákært var fyrir brot gegn 2. mgr. 218. gr. hgl.

M. 003-2002-173. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 2. október í málinu nr. 235/2003 voru tveir menn um títugt, B og G, sakfelldir fyrir að hafa ráðist á M 22 ára, þar sem ákærði B hefði slegið hann mörg hnefahögg í höfuðið, veitt honum högg með höfðinu og sparkað í höfuð hans með hné og, eftir að M féll í götuna, margsinnis sparkað af afli í höfuð hans með hné og fæti, ákærði G hefði sparkað í efri hluta líkama M þegar hann reis upp eftir atögu meðákærða B, svo að hann féll í götuna á ný og ákærði B hefði síðan slegið hann liggjandi í andlitið, allt með þeim afleiðingum að M hlaut höfuðkúpubrot og blæðingu inn á heila og lést af völdum heilablæðingar og heilabjúgs. Þá var B sakfelldur fyrir tvær aðrar líkamsárásir. Taldi Hæstiréttur með hliðsjón af alvarleika brota ákærðu ekki annað fært en að þyngja refsingu sem ákveðin hafði verið í héraði þannig að B hlýti 6 ára en G 3 ára fangelsi.

M. 003-2000-88. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 9. október í málinu nr. 104/2003 B var sakfelldur fyrir að hafa veist að S með vasahníf að vopni og skorið hann í andlit. B átti að baki afar langan sakaferil. Refsing hans, að teknu tilliti til ákvæðis 218. gr. a. alm. hgl., svo og 77. gr. laganna, var ákveðin fangelsi í 6 mánuði með vísan til 1. mgr. 159. gr. laga um meðferð opinberra mála.

Þá voru flutt nokkur mál fyrir Hæstarétti vegna brota gegn 1. mgr. 217. gr. og 1. mgr. 218. gr. alm. hgl. í málum sem lögreglustjórar höfðu ákært í og flutt í héraði.

Ávana- og fíkniefnabrot

Fjórir dómur gengu í Hæstarétti á árinu vegna stórfelldra brota gegn lögum um ávana- og fíkniefni samkvæmt 173. gr. a. alm. hgl.

Mál nr. 003-2001-56. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum hinn 13. febrúar 2003 í málinu nr. 423/2003 var E sakfelldur fyrir að hafa reynt að flytja til Íslands um 30 kg af hassi sem ætlað var til sölu hérlendis í ágóðaskyni, en spænsk lögregluþyriföld lögðu hald á fíkniefnin, sem voru falin í hurð og átti að senda ásamt öðrum hurðum sjóleiðis til Íslands. Var E dæmdur til að sæta fangelsi í 2 ár. Við ákvörðun refsingar E var höfð hliðsjón af því að um var að ræða tilraun til brots og að meðferð málsins tók alllangan tíma. Á hinn bóginn taldi Hæstiréttur ekki koma til álita að skilorðsbinda refsinguna í ljósi einarðs ásetnings E og þess magns fíkniefna sem um var að ræða og ætlað var til sölundreifingar.

M. 003-2002-118. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 8. maí 2003 í málinu nr. 48/2003 var S sakfelldur fyrir að hafa ásamt þremur öðrum mönnum flutt inn um 30 kg af kannabis. Niðurstaða héraðsdóms um 3 ára fangelsisrefsingu var staðfest.

M. 003-2003-85. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 23. október 2003 í málinu nr. 289/2003 var R sakfelldur fyrir að hafa veitt móttöku 890,73 g af amfetamíni og 979,56 g af hassi. Dómur héraðsdóms um 5 ára fangelsisrefsingu R, sem rauf reynslulaus, staðfestur. Í héraði var C í sama máli sakfelldur fyrir að flytja inn fíkniefnin og dæmdur til tveggja og hálfis árs fangelsisvistar, en hann undi dómi.

M. 003-2002-132. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 20. nóvember 2003 í málinu nr. 333/2003 var S sakfelldur fyrir að hafa í hagnaðarskyni staðið fyrir stórfelldum innflutningi fíkniefna, annars vegar á árinu 1998 og hins vegar á árinu 2001. Einnig fyrir að hafa á árinu 1998 haft í vörslum sínum umtalsvert magn fíkniefna sem hann hafi ætlað til sölu hér á landi. H var sakfelldur fyrir að hafa tvívegis á árinu 2001 tekið við umtalsverðu magni fíkniefna frá S og að hafa selt þau eða ætlað að selja þau hér á landi. A var sakfelldur fyrir hlutdeild í broti S þar sem hún hafi annast milligöngu í fíkniefnaviðskiptum S og H. Einnig þótti A hafa gerst sek um peningaþvætti með því að hafa tekið við peningum fyrir S, sem hún hafi vitað að voru ávinningur af fíkniefnasölu. Þegar litið var til þess að S hafði með innflutningi á miklu magni fíkniefna gerst sekur um stórfellda skipulega brotastarfsemi í auðgunarskyni þótti refsing hans hæfilega ákveðin 8 ára fangelsi. H var dæmdur í tveggja ára fangelsi. A var dæmd í 2 ára skil-orðsbundið fangelsi. Í málinu voru 7 ákærðir og sakfelldir í héraði en einungis S, H og A áfrýjuðu til Hæstaréttar.

Árið 2003 sættu 16 ákæru í 5 málum sem vörðuðu stórfelld brot gegn lögum um ávana- og fíkniefni samkvæmt 173. gr. a. alm.hgl. Flest vörðuðu málin innflutning á kannabis og amfetamíni. Í einu máli hugðust Á 22 ára, D 23 ára og J og Æ 32 ára flytja inn amfetamín en efnið sem þeir fluttu inn reyndist vera koffein. Voru þeir því ákærðir fyrir tilraun til að flytja inn 1 kg af amfetamíni. Í sama málinu vou D, J og Æ ákærðir fyrir innflutning og/ eða vörslur á 1 kg af kannabis. Þá voru J og Æ ennfremur ákærðir fyrir innflutning á 1 kg af amfetamíni. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur uppkveðnum 13. febrúar 2004 í málinu nr. S-3592/2003 voru ákærðu sakfelldir samkvæmt ákæru.

Peningaþvætti

Einn dómur féll á árinu 2003 varðandi peningaþvætti samkvæmt 264. gr. alm.hgl. en með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 20. nóvember 2003 í málinu nr. 333/2003 var A sakfelldur fyrir að hafa tekið við peningum fyrir S, sem hún vissi að voru ávinningur af fíkniefnasölu.

Kynferðisbrot

Flutt voru 18 mál í Hæstarétti er vörðuðu ætluð brot á ákvæðum XXII. kafla alm.hgl. Átta málanna vörðuðu brot gegn börnum. Dómar héraðsdóms um sakfellingu voru staðfestir í sjö tilvikum en í einu var sýknudómur héraðsdóms ómerktur og málinu vísað heim í hérað. Tíu málanna vörðuðu brot gegn fullorðnum. Dómar héraðsdóms um sakfellingu voru staðfestir í átta tilvikum en í tveimur voru ákærðu sýknaðir.

Þyngsta refsingin í kynferðisbrotamáli var fangelsi í þrjú og hálf ári en með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 30. janúar 2003 í málinu nr. 359/2002 var X sakfelldur fyrir kynferðisbrot gegn mágkonu sinni og dóttur um árabíl þegar þær voru á aldrinum níu til tólf ára. Í þeim þremur málum er vörðuðu brot á 194. gr. alm. hgl. var refsing í öllum tilvikum ákveðin tveggja ára fangelsi. Þá var maður með dómi Hæstaréttar uppkveðnum

28. maí 2003 í málinu nr. 47/2003 dæmdur í 18 mánaða fangelsi fyrir brot gegn 196. gr. alm.hgl. með því að hafa notfært sér þroskahömlun X til að hafa við hana samræði sem hún gat ekki spornað við sökum andlegs vanþroska.

Á árinu voru gefnar út 27 ákæru sem vörðuðu kynferðisbrot gegn börnum samkvæmt 200.-202. gr. alm.hgl. Oft var ákært í sama málinu út af fleiri en einu broti eða fleiri en einum brotaþola. Dæmt var í þremur málum sem vörðuðu brot gegn niðja samkvæmt 1. og 2. mgr. 202. gr. Sýknað var í einu málanna en sakfelldur í tveimur og hefur öðrum þeirra verið áfrýjað til Hæstaréttar. Ennfremur féllu þrjár dómur er vörðuðu brot gegn fóstur- eða stjúp börnum samkvæmt 1. og 2. mgr. 201. gr. Sýknað var í einu málanna en sakfelldur í tveimur og var öðrum áfrýjað til Hæstaréttar. Þá féllu 23 dómur er vörðuðu brot gegn 1. og 2. mgr. 202. gr. Í fjórum málanna var ákærði sýknaður af ákæru en í 19 voru ákærðu sakfelldir. Fimm sakfellingardómanna var áfrýjað til Hæstaréttar.

Börn komu einnig við sögu í nokkrum málum sem flutt voru vegna brota gegn blygðunarsemi samkvæmt 209. gr. hgl. en gefnar voru út 10 ákæru fyrir brot á þeirri lagagrein. Sakfelldur var í 6 tilvikum en sýknað í 4. Þá var ákært í 11 málum sem vörðuðu vörslur á barnaklámi samkvæmt 4. mgr. 210. gr. hgl. og var sakfelldur í öllum málunum nema einu.

Á árinu voru gefnar út 16 ákæru fyrir kynferðisbrot gagnvart fullorðnum samkvæmt 194. til 196. gr. alm. hgl. Í 11 málum voru ákærðu sýknaðir en sakfelldir í 5. Þrjú mál voru höfðuð vegna dreifingar á klámi og var sakfelldur í þeim öllum. Þá var gefin út ákæra á hendur pari fyrir vandi og fénytingu þess samkvæmt 1. og 2. mgr. 206. gr. alm. hgl. Voru ákærðu sakfelldur og dæmdur í skilorðsbundið fangelsi.

Sifskaparbrot

Það reynir ekki oft á XXI. kafla alm.hgl. í framkvæmd en einn dómur þar sem ákært var fyrir brot gegn 193. gr. alm. hgl. féll á árinu:

003-2002-122, A 53 ára ákærður fyrir fyrir sifskaparbrot með því að hafa frá 3. ágúst til 20. september 2001 svipt G, umsjá yfir dóttur þeirra, H fæddri 1984, er hann meinaði stúlkunni för frá Egyptalandi til Íslands með því meðal annars að taka af henni vegabréf og farseðla. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur uppkveðnum 17. september 2003 í málinu nr. S-400/2003 var A sakfelldur samkvæmt ákæru og dæmdur til að sæta 4 mánaða skilorðsbundu fangelsi.

Rán og önnur auðgunarbrot

Á árinu voru sjö ákærðir fyrir rán samkvæmt 252. gr. alm. hgl. Hafa fallið sakfellingardómur í héraði í öllum nema einu málanna sem enn er ódæmt. Í einum sakfellingardómanna taldi héraðsdómur rétt að heimfæra brot ákærða undir 245. gr. alm.hgl. Refsing oftast ákveðin óskilorðsbundið fangelsi.

M. 003-2003-116+148, H 19 ára var ákærður fyrir að hafa tvívegs rænt banka með því að stökkva upp á afgreiðsluborð og ógna starfsfólki með hnífi. Tókst honum að hafa á brott með sér samtals um kr. 1,6 milljónir króna. Með dómi Héraðsdóms Reykjaness uppkveðnum 9. október 2003 í málinu nr. S-928/2003 var H sakfelldur fyrir ránin og dæmdur til að sæta 12 mánaða fangelsi.

Ólöglegar handtökur

Tveir lögreglumenn Þ og X voru í einu máli ákærðir fyrir ólöglegar handtökur, ranga skýrslugerð og brot í opinberu starfi. Með dómi Héraðsdóms Reykjavíkur uppkveðnum 2. desember 2003 í málinu nr. S-1757/2003 voru ákærðu sakfelldir fyrir brot gegn 131., 132. og 138. og 146. gr. alm.hgl. og dæmdir til að sæta annars vegar 5 en hins vegar 8 mánaða skilorðsbundnu fangelsi. Málinu var áfrýjað til Hæstaréttar sem með dómi uppkveðnum 4. mars 2004 í málinu nr. 423/2003 sýknaði X en staðfesti niðurstöðu héraðsdóms að hluta til varðandi Þ. Var hann dæmdur til að sæta tveggja mánaða skilorðsbundnu fangelsi.

Rangar sakargiftir og rangur uppljóstur

Sjö voru sakfelldir fyrir rangar sakargiftir samkvæmt 148. gr. alm. hgl. Í flestum tilvikum var um það að ræða að ákærðu sem voru staðnir að broti, oftast á umferðarlögum, gáfu lögreglu upp nafn annarra manna og komu því þannig til leiðar að þeir yrðu sakaðir um brotið.

Þá var kona sakfelld fyrir ranga uppljóstrun til yfirvalda samkvæmt 149. gr. alm.hgl. með því hafa vísitandi gefið ranga skýrslu hjá lögreglu þess efnis að fjórir óþekktir menn hefðu nauðgað henni sem leiddi til þess að lögreglurannsókn hófst og einn maður var handtekinn og úrskurðaður í gæsluvarðhald í þágu rannsóknarinnar. Var ákvörðunar refsingar hennar frestað skilorðsbundið.

Brot gegn valdstjórninni

Ákært var í 20 málum fyrir brot gegn valdstjórninni samkvæmt 106. gr. alm. hgl., en ein af ákærunum var afturkölluð sökum andláts ákærða. Oftast var um að ræða brot gegn lögreglumönnum, en ennfremur komu fulltrúi sýslumanns, fangavörður og gæslumaður á réttargeðdeild við sögu. Öllum málunum hefur verið lokið með sakfellingardómum eða viðurlagaákvörðun. Í einu máli var ein af þremur ákærðu sýknuð. Refsingar voru í flestum tilvikum ákveðnar sektir eða skilorðsbundið fangelsi.

Umferðarlagabrot. Umferðarslys

Fjórir dómur féllu í Hæstarétti á árinu í málum vegna umferðarlagabrota. Einn dómur féll vegna ölvunaraksturs og þrír þar sem ákært var fyrir líkamsmeiðingar og/eða manndráp af gáleysi samkvæmt 215. gr. og 219. gr. alm. hgl. auk brota á umferðarlögum.

M. 010-2002-1569. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 8. mars 2003 í málinu nr. 10/2003 var bifreiðarstjórinn V sakfelldur fyrir hegningar- og umferðarlagabrot með því að hafa ekið strætisvagni gegn rauðu ljósi með þeim afleiðingum að harður árekstur varð við fólksbifreið svo að farþegi í þeirri bifreið hlaut alvarleg líkamsmeiðsl og ökumaður hennar nokkra áverka. Var V gert að greiða 80.000 króna sekt í ríkissjóð, en sæta ella fangelsi í 26 daga.

M. 033-2002-166. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 19. júní 2003 í málinu nr. 108/2003 var G sakfelldur fyrir manndráp og líkamstjón af gáleysi og umferðarlagabrot með því að hafa ekið fólksbifreið austur Suðurlandsveg á röngum vegarhelmingi, á þeim vegarkafli þar sem vegurinn liggur í all krappri beygju ofarlega í Kömbum, án nægilegrar aðgæslu miðað við akstursskilyrði með þeim afleiðingum að bifreiðin skall framan á jeppabifreið sem ekið var í vestur. Við árekstur bifreiðanna hlaut farþegi í framsæti bifreiðar G svo mikla áverka að hann lést nær samstundis auk þess sem farþegar í báðum

bifreiðunum urður fyrir líkamstjóni. Talið var sannað með framburði vitna að G hefði ekið bifreiðinni án nægilegrar aðgæslu við slæm akstursskilyrði í krappri beygju og á röngum vegarhelmingi þegar áreksturinn varð. Var honum gert að sæta fangelsi í einn mánuð skilorðsbundið og sviptur ökurétti í eitt ár.

M.028-2002-38. Með dómi Hæstaréttar uppkveðinum 30. október 2003 í málinu nr. 274/2003 var bifreiðarstjórinn O sakfelldur fyrir líkamsmeiðingar af gáleysi og umferðarlagabrot með því að hafa ekið of hratt miðað við aðstæður og án nægilegrar aðgæslu á miðju vegar yfir blindhæð, með þeim afleiðingum að bifreið hans og bifreið G skullu saman og hlaust af beinbrot eins farþega. Var hann dæmdur í mánaðarlangt fangelsi, skilorðsbundið í tvö ár, auk sektargreiðslu. G hafði ennfremur verið sakfelldur vegna sömu ákæru í héraðsdómi en O stóð einn að áfrýjun til Hæstaréttar.

Skatta- og efnahagsbrot.

Þrjú mál er vörðuðu vanskil á virðisaukaskatti sættu áfrýjun á árinu og staðfesti Hæstiréttur í öllum tilvikum sakfellingu héraðsdóms.

M. 006-2002-9. Með dómi Hæstréttar uppkveðinum 16. janúar 2003 í málinu nr. 415/2002 var B sakfelldur fyrir brot gegn lögum um virðisaukaskatt, lögum um tekjuskatt og eignarskatt, lögum um tekjustofna sveitarfélaga, lögum um bókhald og almennum hegningarlögum. B gekkst við brotunum. Var hann dæmdur til að sæta fangelsi í sex mánuði, sem var skilorðsbundið í tvö ár, og til að greiða 16.900.000 krónur í sekt til ríkissjóðs.

M.006-2002-17. Með dómi Hæstréttar uppkveðnum 9. október 2003 í málinu nr. 112/2003 var P sem stjórnarmaður og daglegur stjórnandi U ehf., sakfelldur fyrir brot á 1. mgr. 40. gr. laga nr. 50/1988 um virðisaukaskatt. Þá var hann einnig sakfelldur fyrir brot á 1. tölulið 1. mgr. 37. gr., sbr 36. gr. laga nr. 145/1994 um bókhald. Brot P voru ekki talin meiri háttar og honum því ekki gert að sæta fangelsisrefsingu, en dæmdur til greiðslu sektar. Hæstiréttur taldi rannsókn málsins hafa tekið of langan tíma og af þeim sökum yrði ekki hjá því komist að fresta greiðslu helmings sektarinnar skilorðsbundið í þrjú ár.

M.006-2002-32. Með dómi Hæstréttar uppkveðinum 11. desember 2003 í málinu nr. 111/2003 var H sakfelldur fyrir brot gegn 1. mgr. 40. gr. laga nr. 50/1988 um virðisaukaskatt og 1. mgr. 107. gr. laga nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt. Með játningu H var jafnframt sannað að hann hefði gerst sekur um að hafa látið undir höfuð leggjast að halda tilskilið bókhald vegna tilgreindrar starfsemi í samræmi við það sem lög áskilja og gera ársreikninga vegna hennar. Brotastarfsemin var talin samfelld og brotin því ófyrnd. Brot H voru stórfelld og vörðuðu verulegar fjárhæðir. Hins vegar taldi Hæstiréttur að nokkur dráttur hefði orðið á rannsókn málsins. Var refsing H ákveðin fangelsi í sex mánuði, en fullnustu refsingarinnar frestað skilorðsbundið. Jafnframt var H dæmdur til að greiða sekt í ríkissjóð, 9.000.000 krónur.

Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 6. febrúar 2003 í málinu nr. 393/2003 var Á, fyrrverandi alþingsmaður, dæmdur til 2 ára fangelsisvistar fyrir fjárdrátt, rangar skýrslur til yfirvalda, mútubægni og umboðssvik í opinberu starfi.

Af fleiri málum má nefna dóm Hæstréttar uppkveðinn 7. febrúar 2003 í málinu nr. 408/2002, þar sem H, framkvæmdastjóri A ehf., og A ehf., voru dæmd til greiðslu sektar fyrir brot á samkeppnislögum og lögum um vörumerki með því að hafa boðið til sölu og selt íslenskum aðila stuttermaboli, sem voru eftirlíkingar af framleiðsluvörum erlends fyrirtækis og höfðu verið framleiddir ólöglega með eftirlíkingum af vörumerkjum þess fyrirtækis og merkingum sem vísuðu til þeirra þannig að á varð villst. Ennfremur voru með dómi Hæstaréttar uppkveðnum 18. desember 2003 í málinu nr. 291/2003 J og Á sak-

felldir fyrir brot gegn 9., sbr. 23. gr., laga nr. 57, 1996 um umgengni um nytjastofna sjávar, en brot þeirra leiddu til þess að 2.180 kíló af þorski voru við löndun vigtuð sem hlýri. Voru J og Á hvor um sig dæmdir til að greiða til ríkissjóðs 800.000 krónur í sekt.

Annað

Af öðrum málum sem til meðferðar voru fyrir Hæstarétti á árinu má nefna:

M. 016-2001-35. Með dómi Hæstaréttar uppkveðnum hinn 3. apríl 2003 í málinu nr. 449/2003 var X sýknaður af ákæru fyrir brot gegn lögum nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum og lögum nr. 44/1999 um náttúruvernd, sbr. auglýsingu nr. 425/1977. X var ákærður fyrir að hafa á árunum 2000 og 2001 raskað hreiðurstað arna og spillt friðlýstum náttúruminum í þeim tilgangi að hindra arnarvarp í Miðhúsaeyjum. Var X ákærður. Ekki var talið ljóst hvort sá staður sem örn kynni að verpa á gæti fallið undir „lífsvæði dýra“ í ákvæðinu sem X sætti ákæru fyrir og kvað á um að ávallt skyldi „gæta fyllstu varkárni og nærgætni gagnvart villtum dýrum og lífsvæðum þeirra og forðast óþarfa truflun“. Var umrætt orðalag talið of almennt og því ekki nægilega ótvírætt og glögg. Uppfyllti það ekki þær kröfur sem gera verður til skýrleika refsheimilda. Þá varð ekki séð að friðlýsing eyjunnar H tæki til friðunar fugla og sérstaks lífríkis þeirra eða búsvæða

M. 035-2003-3 o.fl. Með sex dómum Hæstaréttar sem uppkveðnum 11. desember 2003 voru jafnmargir kínverskir ríkisborgarar sakfelldir fyrir fyrir skjalafals samkvæmt 1. mgr. 155. alm.hgl. með því að hafa við vegabréfaskoðun framvísað fölsuðu vegabréfi og þannig komið til landsins án gildra ferðaskilríkja og án vegabréfsáritunar. Við úrlausn málsins var litið til þess að vegabréf eru opinber skilríki, sem miklu skiptir að treysta megi í samskiptum manna og þjóða. Þegar eðli brotsins var virt, hversu alvarlegt það var og litið til almennra varnaðaráhrifa refsinga voru ekki efni til að skilorðsbinda refsingu þeirra, sem þótti hæfilega ákveðin fangelsi í 30 daga.

5. Erlent samstarf

Samstarf ríkissaksóknara Norðurlanda

Ríkissaksóknari Svíþjóðar bauð ákærendum frá Norðurlöndum til fundar um gæði saksóknar í Saltsjöbaden í mars. Fjallað var um skilgreiningar og markmiðssetningar varðandi hvað skuli teljast góð saksókn. Einnig um aðferðir til að meta eða mæla saksóknargæði. Dæmi um slíkar aðferðir voru kynntar á fundinum, s.s. ýmsar leiðbeiningar ríkissaksóknaranna til ákæranda og úttektir á einstökum brotaflokkum þar sem farið var yfir lögreglurannsókn mála og ákvarðanir ákæranda. Ákveðið var að framhald yrði á samráðsfundum um gæði saksóknar.

Árlegur fundur ríkissaksóknara Norðurlanda var haldinn í Visby í júní. Fjallað var um refsiframkvæmd og nýmæli í refsiréttar- og réttarfarslöggiöf, auk þess sem farið var yfir mál sem varða framkvæmd ákærvalds á Norðurlöndum. Rætt var um mörk refsingar og stjórnsluviðurlaga, DNA-skrár, gæði saksóknar, norrænt samstarf á vettvangi Evrópusamstarfs og evrópska handtökuskipun.

Samstarf ríkissaksóknara Eystrasaltslandanna

Ríkissaksóknarar Norðurlanda taka þátt í samstarfi ríkissaksóknara Eystrasaltslandanna, sem ætlað er að styrkja réttarsamstarf á landsvæðinu. Ríkissaksóknararnir funda árlega og var fundurinn árið 2003 haldinn í Osló í september. Rætt var hvernig samstarfi ríkissaksóknara á þessu svæði myndi best háttað, m.a. með hliðsjón af lögreglusamstarfi.

Ríkissaksóknararnir hafa skipað starfshópa um ýmis málefni. Ríkissaksóknari Íslands á fulltrúa í starfshópum um framsal og réttaraðstoð, um umhverfisbrot og um mansal. Skýrslur þessara hópa voru kynntar á fundinum.

Evrópuráðið

Ríkissaksóknarar ríkja sem eiga aðild að Evrópuráðinu funduðu í Slóvakíu í apríl. Á fundinum var rætt um sjálfstæði ákærvaldsins og stöðu gagnvart stjórnarhöfum. Einnig var fjallað um samstarf ákæranda á vettvangi Evrópusambandsins.

Ríkissaksóknari á fulltrúa í sérfræðingahópi Evrópuráðsins um varnir gegn spillingu, Group of States against Corruption (GRECO). Eftirlitsnefnd á vegum GRECO átti fund með íslenskum stjórnvöldum, samtökum atvinnulífs, launþega og óháðra félagasamtaka í desember. Skýrsla nefndarinnar verður kynnt á fundi GRECO.

Evrópusambandið

European Judicial Network (EJN) er heiti samstarfs dómsmálayfirvalda Evrópusambandsríkja, sem felur í sér að tilnefndir eru tengiliðir, ákærendur í aðildarríkjunum, til að auðvelda samskipti við meðferð sakamála sem teygja sig til fleiri landa. Tengiliðir EJN funda reglulega og var Rómarfundur í desember sóttur af Íslands hálfu. Í kjölfarið tilnefndi ríkissaksóknari tengiliði hér á landi við EJN.

Alþjóðasamtök saksóknara

Ríkissaksóknari er í Alþjóðasamtökum saksóknara, International Association of Prosecutors (IAP). Samtökin voru stofnuð í höfuðstöðvum Sameinuðu þjóðanna í

Vín árið 1995 og er skrifstofa þeirra í Haag. Samtökin eiga áheyrnarfulltrúa á fundum Evrópuráðsins sem varða málefni ákærvaldsins og á fundum efnahags- og félagsmálaráðs Sameinuðu þjóðanna (ECOSOC). Þau standa árlega fyrir ráðstefnum, fundum og námskeiðum um refsiréttar- og réttarfarsmálefni. Þá gefa samtökin út ritröð, verklagsreglur um rannsókn og saksókn í tilteknum brotaflokkum. Á árinu kom einnig út á vegum samtakanna handbók um mannréttindi fyrir saksóknara.

Árleg ráðstefna IAP var í Washington í ágúst. Fundarefni var „The Fight against Terrorism: A Global Effort“.

Samstarfssamningur ríkissaksóknara á Norðurlöndum um yfirtöku saksóknar

Samstarfssamningur ríkissaksóknara á Norðurlöndum um saksókn í öðru ríki Norðurlanda en því, sem brot hefur verið framið í hefur gilt frá árinu 1972. Í samningnum felst að saksókn vegna brots sem framið hefur verið í einu ríki Norðurlanda getur farið fram í öðru ríki Norðurlanda, ef hinn grunaði er búsettur eða dvelst í því ríki.

Ríkissaksóknari yfirtók saksókn í ellefu málum á árinu, níu frá Danmörku, einu frá Noregi og einu frá Færeyjum. Tvö mál voru send til Norðurlanda með beiðni um yfirtöku saksóknar, til Færeyja og Danmerkur. Um var að ræða minniháttar mál, sem flest vörðuðu umferðarlagabrot, en einnig fíkniefnabrot og auðgunarbrot.

Beiðnir um framsal og réttaraðstoð

Í janúar var íslenskur karlmaður framseldur frá Hollandi að gengnum dómi Hæstaréttar þar í landi um að skilyrðum framsals væri fullnægt. Framsals var krafist vegna þriggja ákæra sem gefnar höfðu verið út á hendur manningnum fyrir stórfelld ávana- og fíkniefnalagabrot og vegna gruns um aðild að fíkniefnalagabroti sem lögregla rannsakaði. Beiðnin var borin fram á grundvelli Evrópusamnings um framsal. Ákærði bar þýskt ríkisfang jafnframt hinu íslenska og hafði dvalist í Þýskalandi. Þýsk dómsmálayfirvöld höfðu synjað um framsal ákærða þar sem hann væri þýskur ríkisborgari. Jafnframt buðust þau til að yfirtaka saksókn í málinu. Áður en til þess kom fór ákærði úr landi og var handtekinn við komu til Hollands. Hér á landi lauk dómsmeðferð í máli ákærða með dómi Hæstaréttar í nóvember og var ákærði dæmdur til átta ára fangelsisvistar.

Prettán erlendar réttarbeiðnir bárust ríkissaksóknara á árinu. Oftast var um að ræða beiðni um gagnaöflun eða skýrslutökur af vitnum eða grunuðum búsettum hér á landi. Einnig var óskað upplýsinga úr sakaskrá og atbeina við birtingu fyrirkalla eða annarra dómskjala.

Lettneskur ríkisborgari var framseldur til heimalands síns að beiðni þarlendra dómsmálayfirvalda í febrúar. Kærði var grunaður um að vera valdur að dauða þriggja manna í Lettlandi, auk manndrápstílaunar og þriggja ránsbrota. Í júní leituðu lettnesk dómsmálayfirvöld heimildar til að höfða mál gegn hinum framselda vegna annarra brota, sem hann hefði viðurkennt að hafa framið. Um var að ræða manndrápsmál, auk nokkurra líkamsmeiðingarmála og ránsbrota til viðbótar. Íslensk stjórnvöld lýstu því að ekki yrðu gerðar athugasemdir við að kærði yrði í heimalandi sínu sóttur til saka vegna fleiri brota en framsalsbeiðni laut að.

6. Löggjafarmálefni

Almenn hegningarlög

Með lögum nr. 40/2003, sem tóku gildi 3. apríl, voru gerðar nokkrar breytingar á XXII. kafla laganna. Hækkuð voru refsímörk vegna kynferðisbrota sem beinast að börnum. Þá var lögfest nýtt ákvæði, 227. gr. a., en samkvæmt því er mansal, eða verslun með fólk, sérstakt brot í hegningarlögum. Refsing fyrir mansal er allt að 8 ára fangelsi.

Með lögum nr. 54/2003, sem tóku gildi 7. apríl, voru gerðar nokkrar breytingar á refsíákvæðum XIV. kafla laganna, sem fjallar um brot í opinberu starfi. Breytingar eru gerðar á orðalagi 131. og 132. gr. laganna, það gert skýrara og fært til nútímalegra horfs. Jafnframt bætist við löginn ný grein, 141. gr. a., svohljóðandi: „Opinber starfsmaður skv. 128., 129., 134. og 135., og 138.-141. gr. telst sá sem vegna stöðu sinnar eða heimildar í lögum getur tekið eða haft áhrif á ákvarðanir um réttindi og skyldu einstaklinga eða lögaðila eða ráðstafað eða haft áhrif á ráðstöfun opinberra hagsmuna.“

Um þetta ákvæði segir í athugasemdum með frumvarpinu að ætlunin sé að þessi skilgreining, sem nánar verði skýrð af dómstólum, verði lögð til grundvallar við beitingu þeirra ákvæða kaflans sem hafa aðeins að geyma almenna afmörkun á hugtakinu opinber starfsmaður.

Með lögum nr. 125/2003, sem tóku gildi 30. desember, er kveðið á um nauðsynlegar breytingar á lögum svo að unnt verði að fullgilda samning á sviði refsiréttar um spillingu, sem saminn var á vettvangi Evrópuráðsins, undirritaður í Strassborg 27. janúar 1999, nefndur spillingarsamningurinn. Á fundi ráðherranefndar Evrópuráðsins í nóvember 1997 var samþykkt ályktun þar sem kveðið er á um 20 meginreglur í baráttunni gegn spillingu. Þá var á árinu 1998 samþykkt ályktun sem veitti heimild til að stofna „ríkjahóp gegn spillingu“ (e.Group of States against Corruption, GRECO) sem ætlað var að efla hæfni samningsríkjanna í baráttu gegn spillingu. Ísland undirritaði samninginn 27. janúar 1999 með almennum fyrirvara um fullgildingu.

Meginmarkmið spillingarsamningsins er að þróa samræmdar efnis- og málsmeðferðarreglur í samningsríkjunum er varða tiltekin spillingarbrot. Samkvæmt því voru með framangreindum lögum gerðar eftirgreindar breytingar á almennum hegningarlögum til samræmis við spillingarsamninginn:

1. Reglur um refsilögsögu voru rýmkaðar. Í nýjum tölulíð sem bætt er við 6. gr. hgl. er kveðið á um að fyrir háttsemi sem greinir í spillingarsamningnum skuli refsað eftir íslenskum lögum, enda þótt brotið sé framið utan íslenska ríkisins og án tillits til þess hver er að því valdur.
2. Samkvæmt nýrri verknaðarlýsingu 109. gr. er í 1. mgr. kveðið á um að hver sem lofareðabýður opinberum starfsmanni gjöf eða öðrum gjöf eða ávinning, sem hann á ekki tilkall til, í þágu hansenaannarratilaðfahanntilaðgeraeithvaðeðalátæithvaðógertertengtstopinberum skyldum, hans skuli sæta fangelsi allt að 3 árum eða sektum ef málsbætur eru fyrir hendi. Í 2. mgr. 109. gr. er kveðið á um að sömu refsingu skuli sá sæta sem beinir slíku að erlendum opinberum starfsmönnum, skv. túlkun þess hugtaks í athugasemdum frumvarpsins, í því skyni sem í 1. mgr. greinir, og í 3. og 4. mgr. er kveðið á um sömu refsingu og í 1. og 2. mgr. greinir, fyrir aktiv og passiv áhrifakaup.

3. Bætt er nýrri málsgrein við 128. gr. hgl. þess efnis að mútupága varði einnig erlenda opinbera starfsmenn refsingu.
4. Með 4. gr. laganna er lögfest almennt refsíákvæði, 264. gr. a., um mútugreiðslur og mútupágu í tengslum við starfsemi einkaaðila í viðskiptalífi. Með sömu lögum voru gerðar breytingar á lögum nr. 144/1998, sbr. lög nr. 92/2002 um refsíabyrgð lögaðila vegna mútugreiðslna og hryðjuverka. Í 1. grein laganna er nú vísað til 109. gr. og 1. mgr. 264. gr. a. almennra hegningarlaga um mútugreiðslur og áhrifakaup til opinberra starfsmanna og til einkaaðila, sem og til 264. gr. laganna um þvætti þar sem frumbrotið varðar við þessi ákvæði. Þá er við lögin bætt nýrri grein þar sem kveðið er á um að tilhögun refsíabyrgðar skv. lögnum fari eftir II. kafla A. almennra hegningarlaga

Umferðarlög

Með lögum nr. 132/2003, sem gildi tóku 1. janúar 2004, var gerð sú breyting á verkaskiptingu ráðuneyta að flutt voru mál er varða umferð og eftirlit með ökutækjum frá dóms- og kirkjumálaráðuneytinu til samgönguráðuneytisins. Í því felst að eftirlit með framkvæmd umferðarlaga og yfirstjórn Umferðarstofu mun framvegis heyra undir samgönguráðuneytið.

Í athugasemdum við lagafrumvarpið er tekið fram að afskipti lögreglu vegna brota á umferðarlögum og slysa í umferðinni breytist ekki, né heldur rannsókn og saksókn í slíkum málum. Jafnframt er tekið fram að lagt sé til að yfirstjórn umferðarmála verði ekki ákveðin með lögum heldur vísað um það til reglugerðar um Stjórnarráð Íslands um verka-skiptingu í stjórnarráðinu, sem breytingar voru gerðar á í samræmi við lagabreytinguna.

Lög um aðgerðir gegn peningabætti.

Með lögum nr. 42/2003 voru gerðar nokkrar breytingar á lögum um aðgerðir gegn peningabætti nr. 80/1993 í þeim tilgangi að gera nauðsynlegar breytingar á lögum til að innleiða ákvæði Evróputilskipunar nr. 2001/97/ESB um varnir gegn peningabætti. Gildissvið laganna hefur verið rýmkað, við g.lið 1. mgr. hefur verið bætt nýjum liðum, nr. 15. - 18. Samkvæmt því gilda lögin nú einnig um fasteignasölu og skipamiðlun, svo og í viðskiptum með eðalmálma, eðalsteina og listaverk, nemi þau viðskipti hærrí fjárhæðum en í 2. mgr. 3. gr. laganna greinir. Við 10. gr. laganna er bætt ákvæðum um að einstaklingum og lögaðilum sem lögin gilda um beri skylda til þess að gera skriflegar skýrslur um allar grunsamlegar og óvenjulegar færslur í viðskiptum í starfsemi þeirra. Samkvæmt 11. gr. er í samræmi við útvíkkun á gildissviði laganna auk Fjármálaeftirlitisins, öðrum stjórnvöldum, fagaðilum og öðrum sem hafa eftirlit með starfsemi sem fellur undir lögin, skylt að tilkynna ríkislögreglustjóra fái þeir vitneskju eða grun um þvætti í starfsemi sinni.

Lög um rannsókn sjóslysa

Með lögum nr. 57/2003, sem gengu í gildi 7. apríl 2003, voru gerðar nokkrar breytingar á lögum um rannsókn sjóslysa nr. 68/2000.

Umsagnir um lagafrumvörp

Árið 2003 gaf ríkissaksóknari umsögn um eftirgreind lagafrumvörp, sem bárust embættinu frá allsherjarnefnd alþingis nema annars sé getið.

- Umsögn frá 25. febrúar 2003 um frumvarp til laga um breyting á almennum hegningarlögum, kynferðisbrot gegn börnum og mansal, 567. mál.
Af hálfu ríkissaksóknara var tekið undir tillögur sem fólust í frumvarpinu.
- Umsögn frá 3. mars 2003 um frumvarp til laga um breyting á á lögum um rannsókn sjóslysa nr. 68/2000, 552. mál.
Umsögnin er svohljóðandi:

Almenn atriði.

„Með lögum um rannsókn sjóslysa nr. 68/2000 var stefnt að því, samkvæmt greinargerð með frumvarpi að lögnum, að sjóslysarannsóknir „verði algjörlega sjálfstæðar og að því leyti hliðstæðar rannsóknnum flugslysa...“ Er mér ekki kunnugt um að það fyrirkomulag rannsókna á sjóslysum sem löginn kveða á um eigi sér fyrirmynd eða hliðstæðu í löggjöf nágrannalanda a.m.k. ekki annarra Norðurlanda. Hins vegar eru íslenskar reglur um rannsóknir flugslysa hliðstæðar þeim sem gilda t.d. í Noregi og Danmörku. Mikill munur er á eðli og fjölda flugslysa annars vegar og sjóslysa, í merkingu laga um rannsókn sjóslysa, hins vegar og eru tæpast fyrir hendi rök til að skipa rannsóknnum á svo ólíkum slysasviðum með sams konar hætti eins og stefnt er að með lögnum. Ég hef áður bent á að skipa megi rannsóknnum sjóslysa með mun einfaldari hætti heldur en gert hefur verið en mun ekki endurtaka ábendingarnar í þessari umsögn.

Samkvæmt 1. gr. laga um rannsókn sjóslysa virðist ráð fyrir því gert að lögregla rannsaki ekki sjóslys nema því tengist grunsemdir um refsiverða háttsemi. Rannsókn lögreglu grundvallist á 2. mgr. 66. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 19/1991 en ekki á 3. mgr. sömu lagagreinar þar sem kveðið er á um að rannsókn skuli fara fram svo sem tíðkast hefur út af mannlátum, mannhvörfum, eldsvoðum, slysum og öðrum óförum, enda þótt ekki liggi fyrir sérstakur grunur um refsivert atferli.

Hafa verður í huga í þessu sambandi að rannsóknarnefnd sjóslysa er ekki skylt að gera lögreglu viðvart, sbr. t.d. 12. gr. laganna og nú enn frekar 5. gr. frumvarpsins, þótt nefndin verði þess áskynja við rannsókn sína eða fái rökstuddan grun um að framin hafi verið refsiverð háttsemi í tengslum við sjóslys. Þess vegna er það skylda lögreglu og ákærvalds, burtséð frá hlutverki rannsóknarnefndar sjóslysa, að ganga úr skugga um hvort ástæða sé til opinberrar rannsóknar á sjóslysi eða þáttum þess á grundvelli 2. mgr. 66. gr. laga um meðferð opinberra mála vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi í sambandi við slysið. Af því leiðir að í mörgum tilvikum er óhjákvæmilegt að láta lögreglurannsókn fara fram jafnhliða rannsókn rannsóknarnefndar sjóslysa og kann því að verða um tvíverknað að ræða. Jafnframt getur þessi skipan leitt til ágreinings á milli þeirra sem stýra lögreglurannsókn annars vegar og rannsóknarnefndar sjóslysa hins vegar.

Telja má vist að lögregla og ákærvald muni hefjast handa um rannsókn á flestum sjóslysum eða slysum til sjós m.a. með tilliti til þess hvort siglinga- eða öryggisreglur sem lúta að vinnu um borð í skipum hafi verið brotnar. Ef fyrir hendi er rökstuddur

grunur um að refsivert brot hafi verið framið í tengslum við sjóslys tel ég einsýnt að rannsóknarheimildir lögreglu og ákærvalds standi framar rannsóknarheimildum rannsóknarnefndar sjóslysa hvort sem litið er til rannsóknar á vettvangi og tæknilegra rannsókna annars vegar og yfirheyrslna af vitnum eða grunuðum hins vegar.

Þegar málum er háttað eins og hér var lýst tel ég að rannsóknarnefnd sjóslysa sé ekki rétt að yfirheyra vitni eða grunaða á undan lögreglu heldur beri henni að doka við og e.a. nýta upplýsingar sem aflað er með lögreglurannsókninni.

Ákvæði frumvarpsins.

Með 3. gr. frumvarpsins er kveðið á um að rannsóknarnefnd sjóslysa hafi rétt til að kveðja sér til aðstoðar lögreglu, aðra opinbera aðila og annað björgunar- og hjálparlið. „*Er þessum aðilum skylt að veita þessa rannsóknaraðstoð.*“ Ekki kemur fram í athugasemdum hvað í þessu felst heldur sagt að kveðið sé skýrar á um skyldu opinberra aðila.

Þegar haft er í huga að á sama tíma eru sett afdráttarlaus ákvæði um að nefndinni sé óheimilt að veita öðrum, þ.m.t. lögreglu og ákærvaldi, aðgang að rannsóknargögnum hennar, sbr. 12. gr. laga um rannsókn sjóslysa og 5. gr. frumvarpsins, og þannig skorið á samvinnu eða samstarf lögreglu og rannsóknarnefndar sjóslysa í megin atriðum, má vera ljóst að aðstoð lögreglu við rannsóknarnefndina getur tæpast verið fólgin í öðru en að varðveita vettvang eða hluti sem varða sjóslys ef slíku er til að dreifa.“

- Umsögn frá 3. mars 2003 um frumvarp til laga um rannsókn flugslysa, 523. mál, sem barst frá samgöngunefnd.

Umsögnin er svohljóðandi:

Almenn atriði.

„Rannsóknarnefnd flugslysa er ekki skylt að gera lögreglu viðvart þótt nefndin verði þess áskynja við rannsókn sína eða fái rökstuddan grun um að framin hafi verið refsiverð háttsemi í tengslum við flugslys. Þess vegna er það skylda lögreglu og ákærvalds að ganga úr skugga um, án ábendinga frá rannsóknarnefndinni, hvort ástæða sé til opinberrar rannsóknar samkvæmt 2. mgr. 66. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mála vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi í tengslum við flugslys. Af því leiðir að í ýmsum tilvikum er óhjákvæmilegt að láta nokkra lögreglurannsókn fara fram jafnhliða rannsókn rannsóknarnefndar flugslysa. Kann þessi skipan að leiða til tvíverknaðar og ágreinings á milli þeirra sem stýra lögreglurannsókn annars vegar og rannsóknarnefndar flugslysa hins vegar.

Telja má víst að lögregla og ákærvald hefjist handa um rannsókn þegar atvik flugslyss eru með þeim hætti að þau vekja grunsemdir um að refsiverð háttsemi hafi verið framin. Skýrt dæmi sem vert er að nefna í þessu sambandi er flugslys vegna sprengingar í flugvél sem bendir til skemmdarverks. Tel ég að í slíku tilviki standi rannsóknarheimild lögreglu og ákærvalds framar rannsóknarheimild rannsóknarnefndar flugslysa hvort sem litið er til rannsóknar á vettvangi og tæknilegra rannsókna annars vegar og yfirheyrslna af vitnum eða grunuðum hins vegar.

Með hliðsjón af framangreindu tel ég að rannsóknarnefnd flugslysa sé ekki rétt að yfirheyra vitni eða grunaða á undan lögreglu þegar fyrir hendi er rökstuddur grunur um refsiverða háttsemi í tengslum við flugslys heldur ber nefndinni að doka við og e.a. nýta

upplýsingar sem aflað er með lögreglurannsókninni.

Ég hef talið rétt að vekja athygli á framangreindu því ekki er vikið að þessum álitaeftum í frumvarpinu eða athugasemdum með því.

Ákvæði frumvarpsins.

Frumvarpið er í grundvallaratriðum byggt á lögum nr. 59/1996 og þykir einungis ástæða til að víkja að einu ákvæði þess eða 4. mgr. 12. gr. þess þar sem segir: „Rannsóknarstjóri skal hafa sjálfstæðan rétt til að kveðja sér til aðstoðar lögreglu, svo og annað björgunar- og hjálparlið. Er lögreglu skylt að veita þessa rannsóknaraðstoð.“

Ekki kemur fram í athugasemdum hvað við er átt með orðunum „sjálfstæðan rétt“ og því er heldur ekki lýst hvers konar aðstoð lögreglu ber að veita rannsóknarnefndinni. Ætla má með hliðsjón af lokamálsliðnum að öðrum björgunar- og hjálparliðum sé ekki skylt að veita þessa aðstoð.

Ég tel eðlilegt að lögreglan aðstoði rannsóknarnefndina með því að girða af vettvang og hefta umferð óviðkomandi um vettvangssvæði í þágu rannsóknarinnar svo og varðveita hluti, tengda slysinu, sem rannsaka þarf. Jafnframt getur lögreglan væntanlega aðstoðað við að hafa upp á fólki sem taka á skýrslu af í þágu rannsóknarinnar.

Hins vegar er af og frá, ekki síst með hliðsjón af því hvernig skilið hefur verið afdráttarlaust á milli lögreglurannsóknar og rannsóknar nefndarinnar, að nefndin geti tekið lögreglulið eða hluta þess í sína þjónustu og stýrt því svo sem orðalagið „skal hafa sjálfstæðan rétt til að kveðja sér til aðstoðar getur þó vakið hugmyndir um.“

- Umsögn frá 12. nóvember 2003 um frumvarp til um breyting á almennum hegningarlögum og lögum um refsíbyrgð lögaðila vegna mútugreiðslna og hryðjuverka, fullgilding spillingarsamnings, 146. mál.

Engar athugasemdir eða ábendingar voru settar fram af hálfu ríkissaksóknara.

- Umsögn frá 12. nóvember 2003 um frumvarp til laga um breytingu á samkeppnislögum nr. 8/1993, 9. mál, sem barst frá efnahags- og viðskiptanefnd.

Umsögnin er svohljóðandi:

I.

Borist hefur til umsagnar frá efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis frumvarp til laga um breytingu á samkeppnislögum nr. 8/1993, 9. mál.

Í greinargerð með frumvarpinu segir að lagðar séu til nokkar breytingar á samkeppnislögum „sem m.a. er ætlað að skýra og skerpa á verkaskiptingu og samskiptum milli Samkeppnisstofnunar og ríkislögreglustjóra vegna brota á samkeppnislögum auk þess sem brot fyrirtækja varða ekki lengur refsingum.“

Þegar samkeppnislög voru sett árið 1993 og samkeppnisvöldum veitt heimild til að beita stjórnvaldssektum vegna brota á lögnum fór hvorki fram fagleg athugun eða umræða um stjórnvaldssektir og samspil þeirra og annarra viðurlaga vegna brota á lögnum né um málsmeðferð vegna ætlaðra brota á lögnum. Tel ég að slík athugun þurfi að fara fram áður en gerðar verða frekari breytingar á ákvæðum samkeppnislaga sem lúta að viðurlögum og rannsókn og meðferð mála samkvæmt lögnum.

Ég er andvígur frumvarpinu sem fyrir liggur til umsagnar og tel ákvæði þess um máls-

meðferð, sem koma fram í 2. gr. og að nokkru leyti í 3. gr. frumvarpsins, óheppileg og varla framkvæmanleg.

II.

Í athugasemdum sem fylgdu frumvarpi til samkeppnislaga á sínum tíma voru þær nýjungar sem felast í ákvæðum um stjórnvaldssektir skýrðar með eftirfarandi orðum:

„Nýmæli er í lögnum að samkeppnisráði er veitt heimild til þess að leggja á sektir vegna brota á samkeppnisreglum. Þetta er í samræmi við þróun í nágrannalöndunum og byggist á því hve samkeppnismál eru flókin og vandmeðfarin og því er talið rétt að þeir sem hafa sérþekkingu fái slíka heimild.“

Vegna þessarar skírskotunar til þróunar í nágrannalöndunum þykir rétt að horfa til þess hvernig málum er skipað á Norðurlöndum að þessu leyti:

Danmörk. Samkeppnisyfirvöld hafa ekki heimild til að beita stjórnvaldssektum en geta beitt dagsektum, sbr. konkurrenceloven nr. 539/2002. Refsingar vegna brota á lögnum eru sektir og má fella sektir jafnt á einstaklinga sem lögaðila.

Noregur. Samkeppnisyfirvöld hafa ekki heimild til að beita stjórnvaldssektum en geta beitt dagsektum, sbr. konkurranseloven nr. 65/1993. Refsingar vegna brota á lögnum eru sektir og fangelsi allt að 3 árum og allt að 6 árum í mjög alvarlegum tilvikum. Unnt er að fella sektir á lögaðila jafnt sem einstaklinga. Nýtt frumvarp til samkeppnislaga hefur verið lagt fram á þingi í Noregi og verður vikið að því hér á eftir.

Svíþjóð. Samkeppnisyfirvöld geta gert kröfu fyrir dómstóli, „Stockholms tingsrátt“, um að fyrirtæki verði gert að greiða gjald, „konkurrenskadeavgift“, vegna brota á samkeppnisreglum samkeppnislaga, sbr. konkurrenslag 1993:20. Um venjubundnar refsingar vegna brota á lögnum er ekki að ræða.

Finnland. Samkeppnisstofnun, „konkurrensverket“ gat gert kröfu um að samkeppnisráð, „konkurrensrádet“, legði gjald, „páföljdsavgift“, á atvinnurekanda vegna tiltekinna brota á samkeppnislögum, sbr. lag om konkurrensbegrænsingar nr. 480/1992. Um venjubundnar refsingar vegna brota á samkeppnisreglum laganna er ekki að ræða. Með lögum nr. 1531/2001 voru lög um samkeppnisráð afnumin og verkefni ráðsins flutt til „Marknadsdomstolen“.

Samkvæmt framanröktu heimilar **Ísland** eitt Norðurlanda samkeppnisyfirvöldum að leggja á stjórnvaldssektir vegna brota á samkeppnislögum.

Ástæða þykir til að ítreka að brot á samkeppnisreglum samkeppnislaga sæta venjulegri refsimeðferð í Danmörku og í Noregi en í Svíþjóð og Finnlandi beita dómstólar eins konar stjórnvaldssektum samkvæmt kröfu samkeppnisyfirvalda og þá eingöngu gegn fyrirtæki eða atvinnurekanda (atvinnustarfsemi).

Í athugasemdum sem fylgdu frumvarpi til breytinga á samkeppnislögum sem varð að lögum nr. 107/2000 segir um breytingu á 52. gr. laganna m.a. þetta:

„Í athugasemdum við frumvarp til gildandi samkeppnislaga sagði að stjórnvaldssektar-ákvæði laganna væri sniðið að EES-löggjöfinni og þeim reglum sem gilda í EB. Þrátt fyrir þetta er efnisregla 52. gr. ekki að öllu leyti sambærileg við samkeppnisreglur EES-samningsins. Því er lagt til að 2. mgr. 52. gr. verði breytt í samræmi við framangreindar fyrirmyndir. Er í því sambandi sérstaklega höfð hliðsjón af 15. gr. bókunar 4 við samning EFTA-ríkjanna

um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls. Með þessari breytingu er stuðlað að því að sektar-
ákvarðanir hér á landi verði í samræmi við það sem tíðkast erlendis.”

Samkvæmt því sem ég hef rakið að framan má hins vegar ljóst vera að á öðrum
Norðurlöndum, sem ýmist eru EB- eða EES-ríki, hefur ekki verið talin ástæða til að taka
upp ákvæði um stjórnvaldssektir í samkeppnislög, sambærileg þeim íslensku, til að stuðla
að því að sektarákvarðanir „verði í samræmi við það sem tíðkast erlendis.”

III.

Eins og getið var hér að framan hefur verið lagt fram á þjóðþingi Noregs frumvarp til nýrra
samkeppnislaga, sbr. Ot.prp.nr. 6(2003-2004). Er ákvæðum um viðurlög þar skipað með
áþekkingu hætti og í íslensku samkeppnislögunum. Gert er ráð fyrir að Samkeppnisstofnun,
„Konkurransetilsynet“, geti lagt stjórnvaldssektir, „overtredelsesgebyr“, á fyrirtæki vegna
ásætnings- og gáleysisbrota gegn tilteknum ákvæðum laganna. Þá er gert ráð fyrir að beita
megi sektum og fangelsi allt að 3 árum, fangelsi allt að 6 árum í sérstaklega alvarlegum
tilvikum, í venjubundnu refsímáli. Í norsku hegningarlögunum, sbr. §48a, er almennt
ákvæði um refsíabyrgð fyrirtækja sem tekur jafnt til brota á samkeppnislögum sem brota
á refsíákvæðum annarra laga.

Í umfjöllun, greinargerð sem fylgir norska lagafrumvarpinu, er fjallað um úrræði sem
Samkeppnisstofnun getur gripið til vegna brota á bannákvæðum laganna og eru úrræðin
eftirfarandi, sbr. „Til §9 Konkurransetilsynets oppgaver” í frumvarpinu:

1. Aðgerðir sem fela í sér bann eða fyrirmæli.
2. Dagsektir.
3. Stjórnvaldssektir.
4. Kæra til lögreglu og ákærvalds.

Þá er um það fjallað í frumvarpsgögnum að æskilegt kunni að vera að setja reglur og
leiðbeiningar, t.d. í formi kærureglugerðar, „anmeldelsesinstruks”, um hvaða mál sku-
li kæra og færa yfir til lögreglu og ákærvalds. Ekki verður séð í frumvarpsgögnum að
nokkur ágreiningur sé um það hjá viðkomandi yfirvöldum í Noregi að mál vegna brota á
samkeppnislögum skuli reka í einum farvegi, annað hvort hjá samkeppnisyfirvöldum eða
hjá lögreglu og ákærvaldi eftir að kært hefur verið.

Ákvæðin í íslensku samkeppnislögunum um úrræði Samkeppnisstofnunar eru full-
komlega sambærileg þeim í norska frumvarpinu. Íslensk samkeppnisyfirvöld geta gripið
til áðurnefndra úrræða gagnvart brotum á bannákvæðum laganna og sjálfsagt er og eðli-
legt að mál verði rekin í einum farvegi hvort heldur hjá samkeppnisyfirvöldum eða lög-
reglu og ákærvaldi. Um þetta á ekki að þurfa ríkja ágreiningur en þó er skynsamlegt að
setja reglur um hvenær samkeppnisyfirvöld skuli kæra til lögreglu eða ákærvalds ekki
síst í þágu samræmis og jafnræðis við meðferð mála, sbr. til hliðsjónar VI. kafla reglu-
gerðar nr. 373/2001 um framkvæmd skatteftirlits og skattrannsókna.

Í greinargerð með umræddu frumvarpi til breytinga á samkeppnislögum segir hins
vegar: „Gert er ráð fyrir að rannsókn Samkeppnisstofnunar og ríkissaksóknara fari fram
samhliða. Ekki er að sjá að slíkt geti falið í sér vandamál þar sem Samkeppnisstofnun og
ríkissaksóknara er falið að rannsaka ólíka fleti þessara mála enda verða þessar rannsóknir
að vera sjálfstæðar hvor á sinn hátt.”

Bent er á að mjög líklegt er að slíkt fyrirkomulag sem lýst er með ofangreindum orðum og felst í 2. gr. frumvarpsins stríði gegn meginreglum um réttláta málsmeðferð samkvæmt 1. mgr. 6. gr. Mannréttindasáttmála Evrópu nema Samkeppnisstofnun hagi meðferð máls í samræmi við reglur laga um meðferð opinberra mála.

Þá verður ekki séð hvaða „ólíka fleti þessara mála“ Samkeppnisstofnun annars vegar og ríkissaksóknara hins vegar er falið að rannsaka enda eru brot sem fyrirtæki bera refsíabýrgð á ávallt drýgð af einstaklingum. Rannsókn hlýtur því óhjákvæmilega að beinast að háttsemi einstaklinga, einkum þeirra sem stýra fyrirtæki sem grunað er um brot á samkeppnislögum.

IV.

Með umræddu frumvarpi til breytinga á samkeppnislögum er lagt til að refsingar við brotum á ákvæðum laganna verði hertar og í greinargerð segir m.a. svo: „Þess má geta að víðast hvar á Norðurlöndum [.....] er gert ráð fyrir 5-6 ára fangelsi vegna brota á ákvæðum samkeppnislaga.“

Hér að framan var þess getið hvernig viðurlögum er hagað í samkeppnislögum annarra Norðurlanda. Einungis í Noregi er unnt að beita fangelsisrefsingu vegna brota á samkeppnislögum. Lýsing í greinargerðinni er því orðum aukin.

V.

Í tilefni af 1. gr. umrædds frumvarps tek ég fram að ég tel þörf á að endurskoða ákvæði samkeppnislaga um leit og haldlagningu og gera það skýrara. Eðlilegt er að í ákvæðinu komi afdráttarlaust fram hvort heimildin til leitar á starfsstöð fyrirtækis sé háð úrskurði dómstóls. Ennfremur tel ég rétt að tilgreina viðeigandi lagaákvæði í lögum um meðferð opinberra mála sem fylgja ber við framkvæmd leitar og haldlagningar sem fram fer samkvæmt samkeppnislögum en ekki vísa almennt til ákvæða um leit og haldlagningu í lögum um meðferð opinberra mála.

Með tilliti til reglunnar um réttláta málsmeðferð samkvæmt 1. mgr. 6. gr. Mannréttindasáttmála Evrópu ber að gjalda varhuga við að heimila samkeppnisyfirvöldum leit á heimili stjórnanda fyrirtækis þegar hugsanlegt brot stjórnans á samkeppnislögum getur varðað hann refsingu. Að sjálfsögðu kemur ekki til greina að veita samkeppnisyfirvöldum lagaheimild til leitar á heimili stjórnanda fyrirtækis nema samkvæmt dómsúrskurði og ennfremur sýnist eðlilegt að setja það skilyrði fyrir leitarheimild að sérstök ástæða sé til að ætla að á heimilinu sé að finna sönnunargögn í viðkomandi máli.”

- Umsögn frá 13. nóvember 2003 um frumvarp til laga um mannréttindasáttmála Evrópu, 13. samningsviðauki, 142. mál.
Af hálfu ríkissaksóknara var tekið undir tillögur sem fólust í frumvarpinu.
- Umsögn frá 25. nóvember 2003 um frumvarp til laga um breytingu á lögum um meðferð opinberra mála og almennum hegningarlögum, um brottvísun og heimsóknarbann, 10. mál.
Umsögnin er svohljóðandi:

„Markmið frumvarpsins er göfugt en ríkissaksóknari álitur að huga þurfi miklu betur að efnisatriðum aðallaggreinar frumvarpsins, skilyrðum brottvísunar af heimili, málsmeðferðarreglum o.fl. og mælir gegn því að frumvarpið verði samþykkt eins og það liggur fyrir. Telur ríkissaksóknari mikilvægt að ákvæðum um brottvísun af eigin heimili, heimsóknar- og nálgunarbann, þ.e. skilyrðum fyrir að beita úrræðunum, hver taki ákvörðun um að beita þeim og málskotsreglum, verði skipað með samræmdum hætti.

Athygli vekur að í greinargerð með frumvarpinu, kafla þar sem fjallað er „**almennt um frumvarpið**“ segir að þetta frumvarp fjalli um vægari úrræði en nálgunarbann, sbr. lög nr. 94/2000. Ekki verður annað séð en að úrræði frumvarpsins gangi lengra en úrræði nálgunarbanns enda er hér gert ráð fyrir að unnt sé að víkja manni brott af heimili sínu þrátt fyrir grundvallarreglur um friðhelgi einkalífs.

Vikið verður nokkrum orðum að skilyrðum brottvísunar og málsmeðferðarreglum.

Skilyrði brottvísunar af eigin heimili:

Í greinargerð segir að frumvarpið taki mið af norskum og sænskum lögum en fyrirmynd þeirra sé frá Austurríki.

Í **Noregi** er það skilyrði brottvísunar af eigin heimili að **nærtæk (augljós) hættu** (nærliggende fare) sé á að maður muni drýgja refsiverða háttsemi gegn öðrum manni (person), sbr. 3. mgr. 222a. gr. norsku refsiréttarfarlaganna.

Í **Svíþjóð** er skilyrði brottvísunar af eigin heimili nánast hið sama og í Noregi. **Hætta af manni þarf að vera nærtæk eða augljós** (påtáglig risk) og brot þess sem þola skal brottvísun af heimili sínu gegn sambýliskonu/manni geta verið ofbeldisbrot og brot gegn frelsi og friðhelgi. Frekari skilmálar eru í sænsku lögunum, sbr. 1a. gr. laga 1988:688 um besöksförbud með síðari breytingum, annars vegar um meðalhóf og hins vegar um að sá sem brottvísunin á að vernda skuldbindi sig til að leyfa gagnaðilanum að nálgast persónulegar eigur sínar.

Fyrirmyndin sem sögð er frá **Austurríki** virðist ekki geyma vægari skilyrði brottvísunar af eigin heimili en eftirmyndirnar, sbr. 38a. gr. í lögum um öryggislögregluna nr. 566/1991 með síðari breytingum.

Málsmeðferð:

Bæði í Noregi og Svíþjóð er það hlutverk **ákæranda** að taka ákvörðun um brottvísun, heimsóknar- og nálgunarbann í upphafi eða til bráðabirgða. Orðið heimsóknarbann, besöksförbud, er notað í lögum beggja landa um úrræðin öll og um þau fjallað í samhengi og í sömu lagaákvæðum.

Samkvæmt **norsku lögunum** ber ákærandanum að leggja málið fyrir dómstól eins fljótt og mögulegt er og í síðasta lagi 5 dögum eftir að hann tók ákvörðun sína. Dómstóll kveður síðan upp úrskurð í málinu. Ákvæðin um heimsóknarbann er í refsiréttarfarlagum eins og áður var sagt.

Samkvæmt **sænsku lögunum** getur sá sem þolir heimsóknarbann og einnig sá sem heimsóknarbannið á að vernda óskað þess að ákvörðun ákærandi í málinu verði lögð fyrir dómstól, sem þá tekur ákvörðun í málinu. Ef aðilar hins vegar sætta sig við ákvörðun ákærandi stendur hún þar til annað verður ákveðið. Ákvæðin um heimsóknarbann eru í sérlægum eins og áður var sagt.

Samkvæmt ákvæðum um **nálgunarbann** í lögum okkar um meðferð opinberra mála

nr. 19/1991 gerir lögregla kröfu um nálgunarbann fyrir dómi sem síðan tekur ákvörðun um hvort nálgunarbann verður lagt á. Í nefndaráliti allsherjarnefndar dags. 2. maí 2000 kemur fram að synjun lögreglu um að krefjast nálgunarbanns sé kæránleg til dómsmálaráðuneytis. Þar eð ákvæðum um nálgunarbann er skipað í lög um meðferð opinberra mála og þar meðal ákvæða um þvingunarúrræði við meðferð sakamála telur ríkissaksóknari að eðlilegt hefði verið að lögreglustjóri sem handhafi ákærvalds hefði það hlutverk að gera kröfu um nálgunarbann. Synjun lögreglustjóra um að krefjast nálgunarbanns hefði þá mátt kæra til ríkissaksóknara með sama hætti og aðrar ákvarðanir sem lögreglustjóri tekur á grundvelli laga um meðferð opinberra mála svo sem frávísun kæru, niðurfellingu máls o.s.frv. Með því að kæruleið í framangreindu efni liggur til dómsmálaráðuneytis, eins og áður segir, er nálgunarbannið ekki viðfangsefni ákærvalds og ákvæði um það eiga því heima í lögreglugögum en ekki gögum um meðferð opinberra mála þar sem fyrst og síðast er fjallað um viðfangsefni sem heyra undir ákærvald.

Sem fyrr segir telur ríkissaksóknari að úrræði sem felur í sér heimild til að víkja manni brott af eigin heimili gangi lengra en nálgunarbann. Samkvæmt gildandi lagaákvæðum hefur lögreglustjóri ekki heimild til að beita nálgunarbanni til bráðabirgða. Meðan gögum er þannig hagað kemur varla til greina að mati ríkissaksóknara að veita lögreglustjóra heimild til að vísa manni brott af eigin heimili til bráðabirgða.”

- Umsögn frá 26. nóvember 2003 um frumvarp til breytinga á almennum hegningarlögum nr. 19/1940, 38. mál, um vændi.

Umsögnin er svohljóðandi:

„Ríkissaksóknari getur ekki mælt með samþykki frumvarpsins eins og það liggur fyrir en álitur að tímabært sé að endurskoða efni 206. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Telur ríkissaksóknari að þeirri endurskoðun verði best komið fyrir hjá Refsíréttarnefnd.

Tekið er undir þá tillögu sem felst í frumvarpinu að vændi verði refsilaust.

Efast er um að rétt sé að gera kaup á kynlífsþjónustu eða vændi refsiverða háttsemi en að öðru leyti þykja þær breytingar á 206. gr. sem felast í frumvarpinu ekki nægilega skýrar.

Ástæða þykir til að minna á, þótt fram komi beint eða óbeint í greinargerð með frumvarpinu, að „sænska leiðin“ er fest í sérlög og geta refsingar við brotum á þeim gögum numið sektum eða fangelsi allt að 6 mánuðum.

Bent er á að efni 4. mgr. 1. gr. frumvarpsins og efni 227. gr. a. gildandi hegningarlaga um mansal kunni að skarast.“

- Umsögn frá 26. nóvember 2003 um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum gögum til verndar trúnaðarsambandi fjölmiðlamanna og heimildarmanna þeirra og til verndar starfsmönnum ríkis og sveitarfélaga vegna upplýsingagjafar í þágu almannaheilla, 41. mál.

Umsögnin er svohljóðandi:

„Ríkissaksóknari telur eðlilegt að ákvæði um vitnaskyldu í 1. og 2. gr. frumvarpsins verði tekin til meðferðar í réttarfarsnefnd í sambandi við endurskoðun nefndarinnar á réttarfarslögum. Meginefni þessara ákvæða frumvarpsins, þ.e. 1. mgr. ákvæðanna, er í

aðalatriðum í samræmi við dómaframkvæmd hér á landi en þarfnast nákvæmari útfærslu og t.d. nánari skilgreiningar á því til hverra þau taki. Að öðru leyti sér ríkissaksóknari ekki ástæðu til að fjalla um nefnd ákvæði frumvarpsins.

Ríkissaksóknari mælir gegn öðrum greinum frumvarpsins. Búast má við að ákvæði um þagnarskyldu í þar umræddum lögum reynist haldlaus verði ákvæði þessi samþykkt enda mun mat viðkomandi starfsmanns ráða því hvort málefni telst eiga brýnt erindi til almennings.“

- Umsögn frá 26. nóvember 2003 um frumvarp til laga um bótarétt höfunda og heimildarmanna, 42. mál.

Umsögnin er svohljóðandi:

„Ríkissaksóknari hefur í umsögn, dagsettri í dag, um frumvarp til breytinga á nokkrum lögum, 41. mál, mælt gegn samþykki 3. - 5. gr. þess frumvarps, sem varða þagnarskylduákvæði í tilteknum lögum, og telur ekki ástæðu til að fjalla frekar um þetta frumvarp um bótarétt höfunda og heimildarmanna.“

7. Starfsmenn ríkissaksóknara

Starfsmenn við embætti ríkissaksóknara voru þann 31. desember 2003:

Bogi Nilsson, ríkissaksóknari

Bragi Steinarsson, vararíkissaksóknari, sem starfað hefur við embættið í rúm 40 ár.

Sigríður Jósefsdóttir, saksóknari

Ragnheiður Harðardóttir, saksóknari

Sigríður Friðjónsdóttir, saksóknari

Jón Erlendsson, fulltrúi

Kolbrún Sævarsdóttir, fulltrúi

Fimm starfsmenn voru á skrifstofu embættisins:

Bjarnfríður Gunnarsdóttir, skrifstofustjóri

Guðmundur Arnfinnsson, sakaskrárritari

Þorgerður Þórdís Haraldsdóttir, málaskrárritari, sem gegnir hálfu starfi

Jenný Heiða Björnsdóttir, ritari

Anna Matthildur Axelsdóttir, ritari

Samkvæmt framangreindu voru 12 starfsmenn við embætti ríkissaksóknara þann 31. desember s.l., 8 konur og 4 karlar, í ellefu og hálfu starfi.

Bogi Nilsson, ríkissaksóknari **Framtíðarskipan ákærvalds.**

Á ráðstefnu sem haldin var á vegum lagadeildar Háskóla Íslands 21. og 22. febrúar 2003 flutti ég erindi um „*Hvert á að vera skipulag ákærvalds hér á landi?*” Erindi sem flutt voru á ráðstefnunni gaf Háskólaútgáfan út 2003 undir titlinum **Rannsóknir í félagsvísindum IV**. Hér á eftir fer einskonar útdráttur úr erindi mínu þar sem ég lýsi hugmyndum um skipan ákærvalds í landinu.

Handhafar ákærvalds

Með ákærvald skulu fara:

Ríkissaksóknari,

héraðssaksóknarar,

lögreglustjórar

og þeir sem skipaðir eru eða ráðnir til að fara með ákærvald í umboði þeirra.

Samkvæmt framangreindu verður ákærvaldið á þremur stigum en er nú á tveimur, þ.e. hjá ríkissaksóknara og lögreglustjórum.

Ákvörðunum lögreglustjóra, t.d. um að fella mál niður, verði unnt að skjóta til héraðssaksóknara. Ákvörðun héraðssaksóknara á fyrsta stigi ákærvalds verði unnt að skjóta til ríkissaksóknara. Hins vegar verði ekki unnt að skjóta niðurstöðu héraðssaksóknara í kærumáli vegna ákvörðunar lögreglustjóra til ríkissaksóknara. Reynt verði að haga reglum um meðferð ákærvalds þannig að ríkissaksóknari taki ekki ákvörðun í málum á fyrsta stigi ákærvalds.

Verkaskipting með handhöfum ákærvalds, þegar til málshöfðunar í opinberum málum er litið, verði í höfuðdráttum á þann veg að lögreglustjórar og héraðssaksóknarar höfði mál fyrir héraðsdómstólunum en ríkissaksóknari ekki eða einungis í algjörum undantekningartilvikum. Skipting mála á milli lögreglustjóra og héraðssaksóknara, ákveðin í réttarfarslögum, verði með áþekkingu hætti og nú er á milli lögreglustjóra og ríkissaksóknara. Þó ber að athuga hvort ekki sé ástæða til að fela héraðssaksóknurum málshöfðun vegna sérstakra og alvarlegra sérrefsilagabrota auk svonefndra efnahagsbrota.

Lögreglustjórar sem ákærendur

Lögreglustjórar, 27 að meðtöldum ríkislögreglustjóranum, fara nú með ákærvald í 26 lögregluumdæmum. Ákærvald ríkislögreglustjórans er ekki bundið við ákveðið lögregluumdæmi. Sýslumenn eru lögreglustjórar í 25 lögregluumdæmum en í Reykjavík eru embætti sýslumanns og embætti lögreglustjóra aðgreind.

Hugmynd mín er að ekki fleiri en 8 lögreglustjórar fari með ákærvald í umdæmum og aldrei fleiri en héraðsdómstólar í landinu eru. Ríkislögreglustjórinn fari ekki með ákærvald. Unnt er að koma þessari skipan á þótt fjöldi sýslumannsembætta verði óbreyttur með því að fara að eins og hér segir:

1. Að lögreglustjórn og meðferð ákærvalds verði skilin frá embættum sýslumanna og stofnuð sérstök umdæmi og embætti lögreglustjóra. Lögreglustjóraembættin verði ekki fleiri en héraðsdómstólar í landinu eru.
2. Að lögreglustjórn og meðferð ákærvalds verði skilin frá flestum embættum sýslumanna og falin öðrum sem fari áfram með lögreglustjórn og ákærvald. Embætti sýslumanna sem fari áfram með lögreglustjórn og ákærvald verði ekki fleiri en héraðsdómstólarnir.
3. Að takmörkuðum fjölda embætta sýslumanna, ekki fleiri en héraðsdómstólar eru, verði falið að fara með opinbera málshöfðunarheimild lögreglustjóra í refsímálum vegna brota sem ekki er heimilt að ljúka með lögreglustjórásátt. Samkvæmt því fyrirkomulagi sem lýst er í þessum lið gætu allir sýslumenn farið með lögreglustjórn í sínu umdæmi en ákærvaldi yrði hins vegar hagað með áþekkingum hætti og lýst er í 2. lið.

Mikilvægt er að stefnt verði að því að umdæmaskiptingu verði hagað þannig, þótt taka verði tillit til umdæmaskiptingar héraðsdómstóla, að í hverju umdæmi lögreglustjóra sem fer með ákærvald muni tveir starfsmenn lögreglustjóra hið fæsta eingöngu sinna störfum ákæranda. Þessir starfsmenn lögreglustjóra hafa haft starfsheitið „fulltrúi“ eða „lög-lærður fulltrúi“. Brýnt er að finna þeim skýrt starfsheiti sem skírskoti til meðferðar eða handhafnar ákærvalds. Í Danmörku, þar sem við höfum leitað fyrirmynda um skipan ákærvalds, eru þessir starfsmenn yfirleitt nefndir politiadvokater. Bein þýðing á danska starfsheitinu virðist tæpast koma til greina og því varpa ég fram til umhugsunar starfsheitinu „lögreglusóknari“.

Héraðssaksóknarar

Umdæmi héraðssaksóknara verði landið allt og embættisskrifstofa þeirra í Reykjavík. Einn héraðssaksóknaranna verði þar í fyrirsvari á hverjum tíma m.a. til þess að úthluta viðfangsefnum til annarra héraðssaksóknara. Verði hann valinn til þess hlutverks með áþekkingum hætti og dómstjóri héraðsdómstóls er valinn og skipaður.

Héraðssaksóknarar hafi eftirlit með framkvæmd ákærvalds hjá lögreglustjórum, rannsókn mála og saksókn, höfða mál og annast sókn mála fyrir dómstólum í samræmi við lagaákvæði um verkaskiptingu á milli lögreglustjóra og héraðssaksóknara. Ríkissaksóknari geti falið héraðssaksóknurum flutning mála fyrir Hæstarétti.

Svonefndum efnahagsbrotum eða alvarlegum og flóknum fjármunabrotum m.m., sem efnahagsbrotadeild ríkislögreglustjórans hefur sinnt, verði skipað með sérstökum hætti annaðhvort að dansk/sænskri eða norskri fyrirmynd. Í fyrirsvari starfseminnar, þar sem sinnt verður bæði rannsókn og eftirfarandi málshöfðun vegna nefndra brota, verði héraðssaksóknari. Slík breyting yrði fremur að formi en efni enda hefur gefist mjög vel að koma þessum erfiða málaflokki fyrir hjá sérdeild sem hefur á að skipa hinu hæfasta starfsliði.

E.t.v. er unnt að fella sig við starfsheitið héraðssóknari í stað héraðssaksóknari, sbr. það sem áður sagði um lögreglusóknara.

Ríkissaksóknari

Megin viðfangsefni ríkissaksóknara sem æðsta handhafa ákærvalds verður sem fyrir að annast meðferð mála af hálfu ákærvalds fyrir Hæstarétti, hafa almennt eftirlit með framkvæmd ákærvalds í landinu og leitast við að samræma hana, veita öðrum handhöfum ákærvalds leiðsögn með almennum leiðbeiningum eða fyrirmælum, móta stefnu ákærvalds með hliðsjón af lögum eða annars konar ákvörðunum æðstu handhafa ríkisvalds og vera í fyrirsvari ákærenda í samskiptum við ákærendur í öðrum ríkjum.